

Po pasaulį pasižvalgius

Būta didelio apsileidimo, bet pralenkti galima

Rusai tuoj po karo griežėsi raketų gamyboje, gi Amerika iki 1951 metų rimtai nedirbo. — Rusams Sputnikai kaštavo bilionus dolerių tuo tarpu Amerika bilionus metų užsienio kraštų pagalbai. — Senos nuodėmės turėtų vieną kartą pamokyti...

Savo nuomonę pasako Dr. Werner von Braun

Vokiečių pirmųjų raketų V-2 pionierius Dr. Werner von Braun, kuris dabar dirba JAV kariuomenės vadovybėje, kaip raketinių ginklų konstrukcijos direktorius Huntsville, Ala., atskleidė, kad rusai pirmieji paleido savo Sputnikus, kada bus galima pasiekti mėnulį ir iš jo grįžti.

Iš duotų atsakymų aišku, kad rusai tuoj po karo, paėmę į savo rankas vokiečių raketų tyrimų stotį Peenemünde, prie Baltijos jūros, skubiai iš jos viską išvežė, drauge su visais ten sugaudytais mokslininkais ir tuoj pradėjo raketų tobulinimo darbus. Tuo tarpu amerikiečiai tą šaką buvo apleidę tarp 6 iki 10 metų. Rimčiau toje srityje pradėta dirbti tik nuo 1951 metų.

Savaime suprantama, kad toks ilgas laikas sovietams davė kai kurių pirmenybių. Ypač dar, kad sovietai ne kiek nesiskaitė su visokiomis priemonėmis, kaip mokslininkų prievartavimu, žinių pagalba gauti planus iš kitų kraštų, kas ten toje šakoje buvo laimėta, tam reikalui metimų visų išteklių, visiškai nežūrint bendrojo gyventojų skurdo ir labai didelių nedateklų.

Iš tų vokiečių mokslininko atsakytų klausimų taip pat aiškėja, kad ir bendrame JAV raketų tyrimo plane būta neaiškumų, nesuderinimų. Visos tos priežastys ir davusios sovietams kai kurių pirmenybių. Bet rimtai dirbant, yra galimybė ne tik pavyti, bet ir pralenkti.

Dr. Werner von Braun, kuris dabar eina 45 metus amžiaus ir yra pačiame moksliniame pajėgume, raketų srityje jau dirba 27 metus. Jis po karo persikėlė į JAV, čia įsijungė į mokslinį darbą dabar esąs jau JAV pilietis. Toje pačioje įstaigoje, kaip jo artimi bendradarbiai, dar dirba per 130 vokiečių mokslininkų. Jų darbo vaisius yra raketa Jupiter C, kuri kaip geriausia, ateity bus naudojama satelitų leidimui.

Dr. Braun paminėjo, kad keliolika mėnų dar reikia 2-3 metų, gi keliolika mėnų ir atgal reikia apie penkerius metus laiko.

Sovietams Sputnikai kaštavo bilionus

Patys sovietai, savaime aišku, neskelbia, kiek jiems kaštavo Sputnikų paleidimas, bet tuos kaštus bando apskaičiuoti vakariečiai mokslininkai. Esą, pirmasis Sputnikas kaštavo daugiau kaip vieną bilioną dolerių, gi antrasis net virš dviejų bilionų.

Tokios pinigų sumos buvo leidžiamos ne vien tik moksliniais ir kariniais sumetimais, bet kaip būtina sąlyga, kad sovietai būtų pirmieji ir jie laimėtų neįsūdomą propagandos ginklą, kuriuo dabar jau labai aumaniai naudojami ir ateity naudosis. Jiems labai svarbų Azijos ir Afrikos tautoms "įrodyti" savo komunistinį

pranašumą prieš kapitalistinius kraštus.

Dėl Sputnikų gamybos Rusijoje visiškai sugriuvo penkmečio planas. Sputnikas privertė iš naujo apibrėžti vargę esančius gyventojus naujais paskolų planais. Sputnikas dabar yra visų Rusijos ir jos pavergtų kraštų gyventojų, jų visų tikėjimų ir svajonių, kad ateis geresnės gyvenimo dienos, nuo žemės, t. y. nuo realybės nutolimo simbolis. Ir savaime suprantama, kad ir toliau rusams tą raketų programą vykiant, kuri kaštuoja bilionus, gyventojai tegalės būti maininami tik sputnikiška propaganda.

Sovietai bilionus metų raketinei programai, gi amerikiečiai bilionus metų užsienio kraštų pagalbai. Negalima paneigti, kad amerikiečių mėsotoji suma neatnešė vaisių. Be tos pagalbos daugelis dabartinio laisvojo pasaulio kraštų, kurie dar "nesidžiaugia" sovietine "laime", būtų nepakliuvę. Amerika juos išgelbėjo. Tik gaila, kad atakiro to programos vykdytojai ir psichologinių svetimų kraštų sąlygų nepažinimas, kai kur reikalus apgadino. Vienok, padaryta daug. Bet Amerikai, visi pripažįsta, prieš šio krašto turtingumą, pakako lėšų ir raketinių ginklų programai. Jei to nepadaryta — kaltę yra už kurią dabar jau brangiau reikia mokėti.

Pagalau reikia pasimokyti iš senų nuodėmių...

Pirmoji ir didžiausioji nuodėmė — Amerika visiškai nesuvokdama kas yra komunizmas, labai lengva ranka Rusiją rėmė antrąjam pasauliniam kare. Karui baigiantis taip pat lengva ranka jai užleido didelius plotus kraštų, kuriems komunizmas buvo pati didžiausia nelaimė. Atiduodant tuos kraštus jų sauvalei, į komunistų rankas pateko daug tokių

materialinių turty, kurie juos įgalino pradėti naujus, laisvajam pasauliui grąšinančius darbus. Tuose sovietų sauvalei atiduotuose kraštuose sovietai sugaudė daug mokslininkų, ypač vokiečių, kurie ir turėjo dirbti jų užmačioms.

Pagalau, reikia neužmiršti, kad JAV dar iki šiol nepajėgia susitvarkyti su komunistiniu sabotažu savajam krašte. Šimtai jų organizacijų, daug pavienių asmenų daro viską, kad tik JAV atsiliuktų, kad tik galėtų sovietai dominuoti ir vykdyti savo tolimesnį pavergimo politiką.

Visiems šia proga reikia atsiminti, kad sovietų pagrindinis tikslas buvo, tebėra ir tebus — viso pasaulio užgrobimas. Ir jei tai visų bus atsiminta, ateity ir tokių apsileidimų bus galima išvengti.

Susirinkame Bostone

Lapkričio mėn. 16 ir 17 dienų skirtos apsvaistinti tautinėms problemoms, kurių vis daugiau išsilyta tautininkiskose grupėse.

Šiam suvažiavimui skirtos dvi dienos. Svečiai puošniuose Tautinės S-gos namuose galės ramiai problemas spręsti. Suvažiavimo šeiminingai yra pasirengę kuo maloniausiai svečius priimti.

Tat iki pasimatymo Bostone lapkričio mėn. 16 diena.

Margučio filma suvažiavimo bankete

Tautinių grupių suvažiavimo bankete lapkr. 16 d. 7 val. vak. bus rodoma senai pagaminta Margučio filma. Ši filma buvo rodoma Čilagoje per didįjį Margučio jubilėjinį banketą.

Iš Čilagoje į suvažiavimą atvyksta Tautinės S-gos centro valdybos pirmininkas inž. E. Bartkus, vicepirmininkas inž. J. Jukūnas ir Dr. J. Bartkus.

V. Rastenis tautinių grupių suvažiavime kalbės tema: "Mūsų politinės veiklos perorientavimas".

Prof. Dr. V. Čepo Jaunimo problemos — kolektyviniam rektatui dar dalyvauja šeši studentai iš Bostono ir inž. V. Izbičkas.

IŠ VISUR

• **Turkija vykdė labai plataus masto karinę pratybas** prie Sirijos sienos. Sirija vėl šaukia, kad Turkija pasiruošusi ją užpulti. Vyriausybė nuolat posėdžiauja ir šaukia kitų pagalbos.

• **Londono mokslininkai** laisvės paskyrė \$140,000 premiją tam asmeniui, kuris pirmas pasieks mėnulį, grįžs ir papasakos, kas ten yra. Premija gali pasinaudoti bet kurio krašto gyventojas.

• **Prancūzijoje** vyriausybė pagaliau pasisekė sudaryti F. Gailardui, 38 metų politikui, parlamente gavus pasitikėjimą 337 prieš 173 balsais. Tai pats jauniausias Prancūzijos istorijoje ministras pirmininkas.

• **Antrajam Sputnike** paleistas šuo, skaitoma, kad jau yra nugaišęs. Ta žinia vėl davusi darbo gyvulių globos draugijoms... Bet Baltimore Sun praneša, kad šuo iš Sputniko buvo nuleistas į žemę ir jis nukritęs 30 mylių nuo Maskvos. Vienok ta žinia dar ne laikoma rimtu pranešimu.

• **Ivykusieli rinkimai** New York'e ir New Jersey yra pirmas rimtas skambintis JAV respublikonams, kad reikia daugelį reikalų peržiūrėti, leiskoti geresnių ir greitesnių sprendimų.

• **Prezidento Eisenhowerio sveikata** po naujo patikrinimo rasta labai gerame stovyje ir skaitoma, kad buvusios ligos visos pasekos yra išnykusios.

• **Jordanijoje labai aiškūs** judėjimai, kad būtų nutraukti santykiai su nedraugišku Egiptu ir Sirija. Gi šie kraštai šaukia, kad Jordanija nori išduoti arabus pradėjusi draugystę su Izraeliu.

VIENUOLIKTAS I 179 EILĖ JAU ĮSIJUNGE,

bet mes laukiame daugiau, nes viena nepatogu skelbti. Tikėsime, kad iki kitos savaitės jų bus daugiau.

Junkitės į 179 eilę, kad galėtume vertai paminėti tautininkų spaudos 50 metų sukaktį ir užtikrintume Dirvos dukartinį per savaitę leidimą.

ŪKINIAI JA VALSTYBIŲ RŪPESČIAI

Jau sunkiau gauti darbą ir jį išlaikyti

Vartotojų išlaidos tebeauga, mažiau brenama į skolas

Šio rudens vaizdas krašto ūkinyje gyvenime atrodytų toks: ūkio produktų vartotojų išlaidos šiuo metu vis dar nemažos, jos auga, (nors vengiama labiau įsiskolinti), tačiau nebėra tokios, kad sugebėtų sukelti naują ūkinį aktyvumą. Kitose srityse kai kur jaučiama smulkios žymės. Pvz., laukiama, kad pradėtų mažėti investavimai į imonių plėtimą ar naujų kūrimą.

Namų statyboje nelaukiama didesnio aktyvumo. Vis dėlto 1958 metais naujų namų tikimasi pastatyti maždaug 1 milijoną ir ar kiek daugiau. Federalinė valdžia linkusi vis labiau mažinti išlaidas.

Krašto gynybos srityje išlaidos per metus turėtų sumažėti nuo 42 iki 38 milijonų dolerių. Tiek turimi bilionai, netenka abejoti, turės atsiliepti į krašto ūkinį aktyvumą.

Pokarinis gerbūvis turi nusidėvėti

Kai kurie JAV ūkiniai sluogsniai teigia, kad pokarinis ūkinio suklestėjimo laikmetis vieną gražią dieną turėjo nusidėvėti. Atrodo, kad šiuo metu tai jau ir įvyko. Tačiau jei kas klausytų, ar nesame ūkinės depresijos aki-vaizdoje, tai pvz. Columbus, Ohio bankininkas atsakys šiais žodžiais: nieku būdu. Kitais metais laukiama mokesčių sumažinimo, laukiama, kad galės pakilti valdžios daromos išlaidos. Kitais metais taip pat laukiama pakylant automobilių pardavimui ir namų statybai...

Auto mašinų gamyba ir toliau turės nemažos reikšmės visam ūkiniam JAV gyvenimui. Žinoma, teigia, kad ir kitais metais automobilių gamyba pasieksian-

ti 6.2 milijonus mašinų, maždaug tiek pat, kaip ir 1957 metais.

Automobiliai veikia kitas ūkio šakas

Plieno pramonė paprastai labai artimai bendradarbiauja su auto pramone. Dabar plieno pramonės žmonės nusiteikę kiek pesimistiniai — girdi, auto pramonėje nelaukiama didesnio pakilimo.

Mašinų įrankių (tools) fabrikantai šiuo metu tvirtina, kad jų biznis negali augti, nes ligi 1960 metų nesitikima didesnių pakeitimų auto mašinų motoruose. Štai dėl ko įrankių imonės gauna mažiau užsakymų, turi stabdyti darbą ar paleisti darbininkus. Panaši padėtis ir su kariniais užsakymais.

Siaurina metalo gamybą

Kiek pamename, Korėjos karo metu buvo labai pagyvėjusi įvairių metalų ir jų išdirbinių gamyba. Pati krašto vyriausybė tuo metu tą gamybą visomis priemonėmis skatino. O dabar pasirodė, kad metalų tiek prigaminėta, kad nėra jų kur dėti. Tat tenka gamybą siaurinti. Pvz., aliuminijaus imonės pirmą kartą per 10 metų pradėjo dirbti mažesniu pajėgumu. Jau mažiau gaminama vario ar cinko išdirbinių. Pakilusi metalo gamyba svetimuose kraštuose, tai vėl kita amerikinio sulėtinimo priežastis.

Pastaruosiu metu vis labiau jaučiamas mažesnis pasitikėjimas Piniginėje biržoje. Pvz., nuo žiūriū nebūtų diskriminuojami vasaros vidurio kai kurių didelių bendrovių akcijos biržoje krito mažesniu pajėgumu. Jau mažiau gaminama vario ar cinko išdirbinių. Pakilusi metalo gamyba svetimuose kraštuose, tai vėl kita amerikinio sulėtinimo priežastis.

Nelaukiama didelio bedarbių skaičiaus

JAV-se niekas rimtai nesitiki, kad grėstų labai didelis bedarbių skaičius. Tačiau niekas ir neslepia, kad šiuo metu darbų pasiūla sumažėjusi ir naują darbą rasti nebėra taip lengva, kaip prieš 2-3 metus. Tai vienoje, tai kitoje krašto vietoje vis atleidžiama, palyginti, nedidelis darbininkų skaičius. Jei darbininkas turi kurią nors specialybę, jis nesunkiai randa darbo kitoje imonėje. Tačiau, kai šį rudenį daugely pramonės šakų rečiau sutinkami vadinami rudeniniai gamybos pakilimai, tai ir tokiems bedarbiams jau sunkiau. Vis labiau auga skaičius tų, kurie priversti prašyti nedarbo pašalpos.

Kur vyksta atleidimai

Pasirodo, kad krašto gyventojams lėčiau pradėjus pirkti namų ir vartojimo reikmenis, tai turėjo atsiliepti į atitinkamą pramonę. Žmonės mažiau perka baldytuvų ir štai pasekmės: viena imonė Indianos valst. atleido per 1600 darbininkų, o Gen. Electric imonė Kentucky bedarbiams

pavertė lygiai tiek pat savo darbininkų. Kitur per mažai išpirkta televizijos aparatų ir vėl toji pati G. E. imonė Schenectady, N. Y. per kelis mėnesius nutarė atleisti apie 700 vyrų darbininkų.

Gynybos apkarpymai paliečia imones

Jau šioje vietoje buvo minėta apie apkarpymus krašto gynyboje ir dėl to neišvengiamus karinių užsakymų mažinimus. Tie apkarpymai pradžioje daugiausia buvo palietę aviacijos imonės ir ypatingai Californijoje.

Dabar ateina žinios apie darbininkų mažinimą ir įvairiose kitose pramonės šakose, kurios gamina įvairias prekes kariuomenei.

Gynybos Departamentas yra suplanavęs kitų metų vidury ne tik atleisti 100,000 savo civilinių tarnautojų, bet ir paleisti atsargon 200,000 karių...

Plieno pramonė, dabar dirbanti žemiau įprasto pajėgumo, šiais metais jau atleido 30,000 darbininkų. Kai kuriose krašto vietose uždarnos tekstilės imonės. Tai pramonės šaka, kuriai nesiseka ir dėl konkurencijos kainose ir dėl kitų priežasčių.

Tat, kaip matyti, šiuo metu darbo fronto nėra džiuginančių reiškinų. Darbininkai atleidžiami dažniausiai visai, išskyrus tik auto pramonę. Joje kas rudenį keičiant modelius darbininkai atleidžiami tik laikinai.

Kai sulaukiama 40 ar 50 m. amžiaus...

Krašto ekonomistai ir žinomi spaudos žmonės vis daugiau susirūpinimo rodo, kad darbo pozitiūri nebūtų diskriminuojami žmonės, kuriems sukako 40 ar daugiau metų. Pagal turimus duomenis, jei vyriškiui sukako 50 m. amžiaus, tai jis negaus darbo 40% šio krašto imonių. Moteriai 45 m. amžiaus bus uždaros durys vienam ketvirtadaly JAV bendrovių.

Tokioje Philadelphijoje, pagal Darbo Departamento surinktus duomenis, 79% visų darbdavių nepriims darbu kandidato, kuriame likimas lėmė susilaukti 45 m. amžiaus. Vėl iš New Yorko (panašiai ir iš kitų miestų) pranešama, kad 58% imančių bedarbių pašalpos eilėse yra vyrai 45 ir daugiau metų amžiaus.

Kongresas gelbės 45 ir daugiau metų amž. nuskriaustuosius?

Klausimas, kodėl vengiama priimti darban žmones, sukakusius 45 ir daugiau metų amžiaus, vis rimtėja.

Tiems žmonėms jau esama ir vilties prašvaisių. Dar paskutinėje Kongreso sesijoje senatoriai Javits ir Ives pasiūlė įstatymo projektą, pagal kurį būtų neteisėta atskirti darbą žmogui, į jo amžių atsižvelgiant. Ir kitoje sesijoje laukiama pasireiškiant įtakingų abiejų partijų senatorių. Jie pasiūlys papildymus, pagal kuriuos vyriausybė nepaves užsakymų tokioms imonėms ar bendrovėms, kurios neįsileidžia darbininkų per 40 m. amžiaus. (rim.)

Dirvos rėmėjams dovanų skirstymas. Pirmoji nuotrauka — Vilties Draugijos kontrolės komitetas pirm. P. J. Žilūrys paruošia skirstymą. Antroji — skirstymo dalyviai: K. Merkūnas, A. Gleichforas, A. Dankantas, A. Lazdinis, J. Alekna, Vilties Dr-jos kontr. komiteto sekretorius St. Astrauskas, J. Alekšos anūkas Jonas, Vl. Blinstrubas, P. J. Žilūrys ir B. Galdžiūnas. Trečioji — Dirvos red. B. Galdžiūnas registruoja laimėjusius.

Soclenktynės skelbiam pradėtas...

Mūsų knygos tarptautinėje knygy mugėje

II

Užtinku nemažą žmonių gniūtį, sunku praeiti. Čia žmonės stumdosi apie vieną iš gražiausių šios parodos stendų: apie pabaltiečių knygas!

Keturubas stendas išklotas juodu aksomu, pristatyta graži, moderni baldų, gėlių. Tautiniais drabužiais apsirengusios studentės A. Kavaliauskaitė ir jos kolegės latvė bei estė dūda svečiams pasišalinti. Viename kampe diagrama rodo pabaltiečių leidyklų šilumą geležinės uždangos. Užrašas skelbia: "10,5 milijono knygų nuo 300,000 pabaltiečių tremtinių!" Tai imponuojanti statistika, o dar pramiginis po jos skelbiamas žūkis: "Argi jūs nežinote, kad jokia pasaulio galybė neįstengia nuveikti laisvės jėgos!"

Jaukus mūsų stendas. Mūsų knygos modernios, žibą, malonu žiūrėti, ne gėda pavartyti ir ne gėda net ir... paūstyti. Iš viso čia yra 650 knygų lietuvių, latvių, estų ir kalbomis kitomis kalbomis. Geras jų trečdalis — lietuviškos knygos. Lietuvių skyrėje labiausiai iškilus dalykas — tai visuomeninė tomų Lietuvių Enciklopedijos.

O štai ir Nidos klubo pigieji leidiniai. Be lenkų, vien tik lietuvių turi tokia pigių "liaudžių" knygų seriją! Patalia išdėstyta atskleistas V. Augustino fotografijų albumas, tremties dailininkų leidinis, Vizgirdos serijos apie Lietuvą tomai, Lietuvos istorija, "Partizanai už geležinės uždangos", beletristikos, poezijos leidiniai, religinės literatūra.

Lietuvių leidyklos (13) įtrauktos į didžiulį parodos katalogą. Dalinamos vokiečių bei anglų kalbomis parašytos brošiūros. Dailiai išleistas, 32 puslapių leidinyje yra apšviesti medžiagos apie pabaltiečių knygos istoriją bei dabartinę būklę krašte ir tremtyje.

Per paskutiniuosius metus lietuviškų knygų tremtyje išėjo per 200. Vien 1938 metais nepriklausomoje Lietuvoje išėjo 1229 knygos. "Ein Maegeras Ergebia" (liesa išdava) — sako-

ma, brošiūroje apie dabartinę Lietuvą, kur per metus, įskaitant visus vertimus ir vadovėlius, išleista knygų gal koks 550... Kad sovietinis rezultatas liešas, galima matyti ir iš sovietinio stendo: argi galima žiūti 650 gražiausių leidinių, nieku neatšilekančių nuo moderniosios technikos, lyginti su tais 20-30 pabaltiečių knygų sovietinio stendo? Faktai kalba patys už save.

Malonu žiūrėti į tuos pačius Donelaičio "Metus", išleistus tremtyje — čia užbaigta laida, kurios spaudos darbai buvo pradėti dar nepriklausomoje Lietuvoje. Puikios, žavingos Jonyno iliustracijos minties, formos, atlikimo ir reprodukcijos atžvilgiais. Taip Donelaičio būrai galėjo atrodyti — tai ne Jurgino kolchoznikai.

Dauguma mūsų rodomų knygų čionykščiams lietuviams žinomos. Tačiau malonu jas čia, parodoje, lyginti su kitų tautų ir leidyklų leidiniais. Jos nuo kitų neatšileka, bendras įspūdis teigiamas, nuo Enciklopedijos iki K. V. Banaičio dainų rinkinio.

Kalbuos su dr. J. Grinium, kuris, V. Banaičio talkinamas ir L.L.K. paprašytas daugiausia pastangų padėjo šiam stendui įrengti. Kaip ruošėjas, jis, žinoma, vis dar kažkuo nepatenkintas. Tai kurios leidyklos neatšilepė, kita net atsakė dalyvauti — matyti nesuprasdama, kas yra ši mugė. Tai kitos knygos atėjo tik po atidarymo, o išstatyti reikia, nes jos gražios.

Bet daugiausia laiko atima visoki žiūrovų paklausimai. Relikta net stebėtis, kokį palyginti didelį susidomėjimą lankytojai rodo lietuviškajai knygai. Priešingo mokslinei, knygos mėsėjai, prašo daugiau bibliografinių duomenų, teiraujami, kas vertėtų įterpti į svetimas kalbas. Vienas nori daugiau lietuviškos muzikos, kitas savo žmonai lietuvi nori padovanoti lietuviškų dainų knygėlę, trečias teiraujasi lietuvių menininko adreso Amerikoje... Visiems atsakoma, su kiekvieniu kalbama, aiškinamas.

Ypač gražus mostas iš rengėjų pusės: miejam nurodomas lankytojas, kur dar rodoma lietuviškų, latviškų, bei estiškių knygų. Ne svarbu, kur — nurodoma ir į sovietinį stendą. Juk šioje mugėje viešpatuoja ne politika, bet laisvoji dviasia, niekas skirtumų nedaro.

Buvo lankytojų, kurie manė mūsų stende rasia dabar Lietuvos leidyklų knygas. Jiems atrodė savaime suprantama, kad tai yra dabartinės Lietuvos, kaip "suverenios respublikos", atskiras stendas... Tokius teko siųsti į sovietinį stendą, nurodžius, kad tenai lietuvišką knygą gali atpažinti iš įrašo "Na litovskom jazykie"... Dažnas toks grįžo atgal prie mūsų stendo susimastęs: ten Lietuvos neradė, tik kažkokią LTSR...

Mus mato, apie mus kalba

Pabaltiečių spaudos stendas pelnytai patraukė dėmesį savo jaukia šiluma, švara ir malonia nuotaika. Atvyksta televizijos operatoriai. Jie tik penkis stendus tegalėjo įtraukti savo programon — jų tarpe yra ir mūsų. Ant milijonų televizijos ekranų sužibėjo ir mūsų Vytis, sumirgėjo tautiniai kostiumai, įleikė atmintyje žodžiai: "Lietuva, Lithuania, Litauen".

Trys iš didžiausių Europos radijo stočių mūsų stendui apibūdinti paskyrė ilgesnes pozicijas savo programose. Visi didesnieji laikraščiai, aprašydami parodą, minėjo pabaltiečių stendą, jos jaukią atmosferą, be politinio reikimo įstrigiančius atmintyje faktus apie Lietuvos, Latvijos, Estijos laisvės troškimą. Laikraščiuose pilna nuotraukų.

Idomi mūsų knygos istorija. Katros tautos raštas pergyveno 40 metų absoliutų uždraudimą, raidyno pogrindį! O pakako 22 nepriklausomų metų ir jis tiek sustiprėjo, jog net ir vėl iš savos žemės išrautas ne tik nežuvo, o klesti, dauginasi, turtėja. Dar kartojau: ne vien šiame stende mūsų pačių išleistosios knygos atstovauja lietuviškam reikalui. Lietuviškų bei su Lietuva susijusių knygų buvo ir kitur, tik pabaltiečių stendas buvo jų tarpe centrinis.

Parodai dar nepasibaigus (atidaryta spalio 5 dieną ir tik penkioms dienoms) atėjo pasiūly-

mas perkelti ją į Bostoną. Svarstoma galimybė perkelti ją ir į Vokietijos ribas.

Einam lankytis!

Labai gaila, kad visose spaudoje beveik niekas nebuvo rašyta apie sovietinį stendą. Vienur kitur buvo, bet kaip ir galima buvo tikėtis, gana neįdomiai. Ten rodomų lietuviškų knygų niekas nei minėto nepaminėjo. O gaila. Kieno gi kaltė? Ar mūsų tuo rūpintis? Taip, mama, nes lietuviai yra tik vieni: stalinai čia ir nu-

eina, o lietuvių tauta liks. Todėl mes ir neakirskykim lietuvių į baltas ir juodas avis. Užtenka jau to, kad okupanto įsakymu pačioje Lietuvoje tai daroma.

Tikiuos, kad šį rasinį paskaitys kas Tėvynėje. Tiems sakau: kur jūs, kurie pasiūvėte atstovauti trims milijonams lietuvių, neskaitant išvežtųjų. Ar šitaip "žydi" kultūra Lietuvoje, kaip jūs sakot? Argi jau patys rusai jokios sarmatos neturi ir dar ilgai mano baidyti žmones dvokiančiais leidiniais (supraskit virš tik vieni: stalinai čia ir nu-

siškai realistiškai ir materialistiškai: kalbu apie dvokiančius klijus, kuriuos vartoja jūsų "pažangios" knygriškyklos!). Be to, ar Lietuvoje nėra leidyklų? O kodėl jos nedalyvauja tokioje mugėje? Kviečiam, prašom — dalyvaukite! Mes "negrįžėliai" ne tik nepyksim, o džiaugsimės kiekviena Lietuvoje išleidžiama gera knyga! Tik, jei turinio negalut pakeisti, tai nors ta smarve nusikratykite!

Būtų didžiausias malonumas, jei kitais metais turėčiau progos aprašyti Lietuvos (tegu sau ir tarybinės) stendą šioje paro-

ŠIOS LIEPSNOS VERDA TOKI GERĄ ALŲ... TOKI SKIRTINGĄ... JOKS KITAS AMERIKOS ALUS NEGALI LYGINTIS SU LENGVUMU, ŠVIESUMU, AR PUIKIU ATSIGAIVINIMU!

Dabar už vietines kainas!

Jums patiks
Stroh's
yra šviesenis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan
AMERIKOJ VIENINTELIS UGNIM VIRTAS ALUS — VIRTAS PRIE 2000 LAIPSNŲ!

Lankytojas

Tautinis solidarumas yra augčiūsiolli tautinė dorybė.

Lietuvius ugdo tautinį solidarumą.

Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklai kiekvienas lietuvis moka nuolatini tautinio solidarumo įnašą.

Lietuvių Charta

SAVE
Put It
Every Day

WE WELCOME YOUR SAVINGS

Dar tebėra laikas siųsti pinigų Labiausiai poimę dovana Kalėdoms į Lietuvą. Pilnai garantuota — Oficialiai 100 rublių — \$10.00. Už persiuntimą \$5.00. Didžiausias orderis \$50.00, bet jūs galite siųsti kiek norite pinigų, kad ir tam pačiam gavėjui. Pristatoma laike 2 savaites. Siųskite dabar, kad išvengus Kalėdų skubą. Prašome reikauti mūsų 16 puslapių katalogą maistui, drabužiams ir vaisiams į SSSR siųsti.

GRAMERCY

744 BROAD STREET,
Room 925
NEWARK, N. J.
Licensed and Bonded by N. J.
State Banking Commission

KETURI SUSITIKIMAI

G A T V Ė J E

Budapeštas, 1956. V. 16. — Dideli miestai yra panašūs į šildadaržius, kuriuose gali būti stebimas kiekvienas tavo judesys, ypač jei esi užsienietis iš Vakarų, atsidūręs komunistiniame mieste.

Šį rytą vengrų slaptajai policijai tikrai nebūtų buvę sunku mane sekti. Aplankiau keletą pasiuntinybių ir įdomiai pasikalbėjau su įvairiais Vakarų diplomatais. Visada naudinga išgirsti jų nuomones apie socialines ir politines krašto problemas. Toki pasikalbėjimai įneša tikros šviesos į miglotas informacijas, gaunamas iš vyriausybės šaltinių.

Po tų vizitų pastačiau automobilį ir nuėjau į Sztalin Ut pasižiūrėti didžiųjų krautuvų. Kiekvieną kartą, palikdamas automobilį prie lankomos pasiuntinybės, ir policijai saugant tuos pastatus, žinojau, kad AVO, ir nebėgiodama paskui mane, galėjo puikiai sekti mano kelią. Dėlto ir nesirūpinau, ar seka kas mane, ar ne. Tai ir nebuvo svarbu.

Tačiau Stalino gatvėje, kur mano kelias tikrai nebuvo svarbus, staiga pajutau nemalonų jausmą, ir būčiau sekamas. Negalėjau išsiaiškinti, iš kur atėjo man tas jausmas, nes seklio negalėjau pastebėti, tačiau buvau įsitikinęs.

Atsisukau keletą kartų, tačiau įtartino asmenio, kuris iš toli ar arti mane stebėtų, nemačiau. Tačiau to jausmo atsikratyti negalėjau: aš esu persekiojamas!

Pasukau šalutinę gatvę, paklaidžiojau, grįžau vėl didžiojon. Ilgai stovėjau ties rusų knygynu ir skaitykla, kurių vitrinose išstatytos knygos, laikraščiai, plokštelės, fotografijos. Knygų daugybė; fotografijos puikios; plokštelių rinkinys silulė gana įdomi

viso pasaulio muzikos apžvalga.

Tačiau vis tebejaudinau, kad kažkas mane stebi. Įtikinėjau save, kad tai iki juokingo perdėtas jautrumas, kad, toliau taip einant, mane ištiksiąs histeriškos baimės priepuolis. Kodėl mane turėtų šnipinėti? Juk tikrai nieko įdomaus šiame mano pasivaikščiojime. Kaip užsienietis ir dar žurnalistas, aš turėjau teisę lankyti įvairius užsienų diplomatus.

Liaukis pagaliau apie tai galvojęs, kalbėjau sau, eik prie automobilio ir važiuok į viešbutį. Žakelina jau seniai turi būti baigusi tvarkyti užrašus, filmus ir įkalbėtas juostas.

Tačiau kur aš pastačiau savo automobilį? Iš to susijaudinimo ir nervų įtempimo užmiršau, ir dabar visos gatvės atrodė vienuo. Sustočiau ir bandžiau susitelkti. Tai buvo labai sunku, nes aš vis tebejaudinau, kad nežinomas stovi užpakaly manęs, pasiruošęs sekti visą laiką. Vėl įtikinėjau save, kad tai ne kas kita, kaip, tik audra vandens stiklinėje, ir automobilį susirasti visai nesunku; kiekvieni atveju galima pasišaukti taksį ir vėl iš viešbučio paprašyti policiją, kad ji surastų. Tačiau kiekvieną minutę dariau vis nervingesnis, labiau susijaudinęs.

Ir buvau bejėgis prieš tą nervingumą! Kodėl aš būčiau persekiojamas?

Kas su manimi atsitiks?

Ar mano automobilį konfiskavo? Visad turėjau puikų susiorientavimą instinktą. Kodėl šį kartą negaliu rasti?

Kažkas uždėjo ranką ant mano peties. Aš riktėčiau. Atsisukau. Šalia stovėjo jaunas augštas vyras per ilgais plaukais. Kažkada esu jį matęs, bet kur? Kur? — žinoma. Vyras iš kavinės.

— Mano draugas žurnalistas! — pasakė jis. — Aš mačiau čia tamstą vaikštinėjant. Atsimenate mane? Lukacs Janos! Mes susipažinome...

— Taip, taip, žinoma, — atsakiau greitai; aišku, jis pastebėjo mano susijaudinimą. — Ar nenorit, kad su Jumis kalbėčiau? — paklausė.

— Tamsta mane sekiojai, ar ne? — paklausiau grubiu tonu.

— Taip.

— Kodėl?

— Norėjau žinoti, ką Tamsta veiki ir kas Tamsta domina.

— Spėju, kad tai tamstos profesija? Jis nusišypsojo ir uždėjo ranką ant mano peties.

— Drauguži, bet Tamsta ir nepasitiki. Štai, čia pat užkandinė. Užėikime.

— Ne, man reikia į viešbutį, mano žmona...

— Žmona atleis, ar ne? Labai prašau! Einam. Ledai čia puikūs.

— Eju. Iš dalies, norėdamas patirti, kodėl jis mane sekiojo, iš dalies dėlto, kad sunku buvo atsikratyti.

Viduje užsakė ledų ir kavos su tokia pat šiek tiek pagyrušiška maniera, kaip ir tą dieną, kada susipažinome.

— Taip, bičiuli, dabar Tamsta esi tikras, kad Janos yra policijos šnipas, ar ne? — pasakė, uždegdamas abiemis cigaretės.

— Visiškai taip ir atrodo, — prisipažinau.

— Ar aš Tamstą būčiau gatvėje užkalbinęs, jei taip būtų?

— Kodėl ne? Tamsta atlikai savo uždavinį dabar šinai, kur aš vaikščiojau.

— Tai būtų puikus pradžiam, ar ne, mano bičiuli? Užsienietis žurnalistas iš žaliojo automobilio vaikštinėjo visą valandą po Budapešto prekybos kvartalą, žiūrėdamas vitrinas

ir staiga nebegalėjo surasti, kur paliko savo automobilį! — jis atsilošė ir prapliupo juokais.

— Kaip ilgai Tamsta mane sekiojai?

— Aš mačiau Tamstos automobilį kitoje gatvės pusėje. Tamsta negalėjai jo matyti, nes jį buvo užstojęs sunkvežimis. Tai viena priežastis, kodėl Tamstą užkalbinau. Pagalvojau, kad Tamsta negalėsi rasti savo automobilio.

— Ačiū!

Jo aiškinimas tikrai negalėjo manęs įtikinti.

— Tamsta vis tebeagalvoji, kad aš esu policininkas, — pasakė, o aš galvojau, ar jis tikrai įsijudėjęs, ar tik nuduoda tokį.

— Dėl ko kita tad būtum mane šnipinėjęs?

— Aš Tamstai jau sakiau: įdomu pasižiūrėti, ką užsienietis žurnalistas Budapešte stebi, ties kuriomis vitrinomis sustoja, į kurias žmones du kartus pasižiūri — visa tai įdomu tam, kurs turi sėdėti raštinėje, o miečiau pats būtų žurnalistas.

— Tad šiandien Tamsta nedirbi?

— Aha, jis nori mane sugauti, — nusi juokė vėl. Atnešė ledus. Jis šaukšteliu pakabino didelį kšną ir įsidėjo burnon.

— Bet klausimas buvo geras, ar ne? — spyriau.

— Pažiūrėk į laikrodį, bičiuli, prašau, ir pamatysi, kad dabar pietų metas. Tamsta su tikrai, kad ir biurokratas turi pavalgyti, — ramiai atsakė Janos.

— Aš pasijutau labai kvailai.

— Aš... aš atsiprašau, — sumikčiojau.

— Manau, per daug nepasitikiu.

— Suprantu, bičiuli. Čia mes visi nepasitikim vienas kitu.

Nusprendžiau paklausti tiesiog: — Tai ir Tamsta nepatenkintas valdžia? — Kad aš čia sėdžiu ir su Tamsta kalbu

— ar tai nieko nesako? Tiesa, nėra uždrausta su užsieniečiais kalbėtis, ne. Bet tai nėra ir pats geriausias bei geriausias kelias pasidaryti mėgiamu ir pasiekti augštesnę vietą ministerijoje. Taigi, nekalkėkim daugiau apie politiką.

— Atsiprašau.

— Ne, neatsiprašinėkite. Sakau tai tik atečiai.

— Kur taip gerai išmokote vokiškai?

— Mes namie daug kalbėjome. Mano tėvas buvo vokiečių kalbos profesorius universitete. Tad ir kalbėjome su juo, kad išsipraktikuotume. Motina buvo antros kartos austrė. Ji taip pat kalbėjo vokiškai. Vieną dieną aš iškeliausiu į Austriją — ir, galbūt, toliau į Vakarų...

— Gausite pasą?

— Ne.

— Tad, kaip?

— Ateis laikas, bičiuli. Tikrai!

Janos žvelgė kažkur į tolumą už manęs. Staiga jo akys prisimerkė.

— O... o, aš turiu Tamstą palikti, — sušnibždėjo pro dantis.

— Kodėl?

— Mano viršininkas iš ministerijos. Jis kartais ateina čia išgerti kavos. Buvau užmiršęs.

Jo veide staiga pasirodė per daug draugiška šypsena kažkad už mano nugaros. Pasakui linktelėjo, atsitojo ir sušnibždėjo:

— Iki pasimatymo, iki kito karto! — ir paliko mane, tartum šioj perpildytoj užkandinėj būtų sėdėjęs prie vieno stalo su kažkuo visai nepažįstamu.

Aš neatsisukau. Galbūt, kad jo neišduočiau; galbūt, kad jo istorijai nepriduočiau perdidelo tikrumo iliuzijos. Aš vėl nebepasitikičiau...

Iš šalies žiūrint

Frontas, kuriame vis nieko nauja

Spalio mėnesio pradžioje Romoje įvyko antrasis katalikų pasauliečių apaštalavimo kongresas. Tęsėsi aštuonias dienas. Kongrese dalyvavo apie 2,300 delegatų. Jie atstovavo 92 tautas. Pagrindinė studijų tema buvo tokia: Katalikų pasauliečių uždaviniai mūsų laikų pasaulio krizėje. Tema lyg kveptelėjus naujumu, bet pamatysime, kad svarbiausiam dalyke naujumas neapibrėžtas.

Tame kongrese figūravo ir lietuvių delegacija, kuriai pirmininkavo dr. Edsardas Turauskas, atvykęs iš Paryžiaus. Žymesniai lietuvių delegacijos nariai buvo Romoje gyvenantis prof. Žemomaišas, iš Amerikos atvykęs inž. Rudis su žmona, taip pat iš Amerikos atvykęs Valdekūnas-Kaneb, iš Paryžiaus atvykęs šlepietys-Venskuvienė ir kt.

Visi kongreso delegatai lankėsi pas Popiežių, kurs pasakė kalbą. Be kitko Popiežius pareiškė:

"Jei yra pasaulyje jėga, kuri pajėgtų parengti žmonių sielas nuosirdžiam tarpusavio susitaikimui ir broliškai tautų vienybei, tai toji jėga be abejonės yra Katalikų Bažnyčia. Tuo galite džiaugtis su pasididžiavimu. Jums tenka šią Bažnyčios misiją vykdyti visomis savo jėgomis."

Šitokį pareiškimą girdint, tuoj prisimena visų Europos vidurio tautų neišsprendę klausimai ir seni piktnumai.

Turint galvoje Popiežiaus ciutuotus žodžius, atrodo, kad katalikų apaštalavimo kongrese šios rūšies bėdos bus iškeltos, svarstomos ir sprendžiamos. Bet iš kongreso aprašymų matyti, kad apie tai nei iš tolo neužsiminta. Kad didžiųjų tautų delegatai apie tai netylėjo, tai žinoma, įstatu. Bet nedovanojina, kad apie tai nieko nėsakė lietuvių delegacija.

Apaštalavimo kongreso delegatams Popiežius nurodė, kad Bažnyčia yra jėga, kurios pasigaunant galima įvykdyti nuosirdžius tarpusavio santykius ir brolišką vienybę. Delegatai eigėsi tarsi tų Popiežiaus žodžių būty negirdėję.

Lietuviškojo liberalizmo klausimu

Dr. J. Budzeika Drauge (spalio 29, 1957) atsiliepė į Julius Smetonos raštą, kurs buvo išspausdintas Dirvoje No. 34. J. Smetonos raštas buvo pavadinamas: "Keletas minčių dėl lietuviškojo liberalizmo". Dr. J. Budzeikos raštas pavadinamas "Universalinės idėjos ir lietuviška kultūra". Savo rašte autorius įrodinėja, kad liberalizmas nėra visiemis tas pat dalykas. Kai kam liberalizmas reiškias ateizmą. Bet bendrai imant, liberalizmas, įrodinėja autorius, talpina savyje ir visiemis priimtinių universalinių idėjų. Autorius geris anglosaksų liberalizmą ir sako, kad toks liberalizmas lietuviams priimtinas. Ir daro va kokią išvadą:

Kaip toks, anglosaksų tipo liberalizmas yra labai patrauklus ir kitoms tautoms. Pagyvenę Amerikoje ir susipažinę su šio krašto liberalizmu ir demokratija, daugumas mūsų labai apgalvestauja, kad tie Amerikos laisvės principai mažai buvo žinomi Lietuvoje. Jėgu mes pracietyje būtumėm buvę geriau susipažinę su anglosaksų demokratijos idėjomis, laisvės principų pritaikymas Lietuvos sąlygose būtų buvęs daug sklandesnis, ir galbūt tada nebūtų buvę tokių išsiskikimų, kuriuos, p. Smetona mini savo straipsnyje. Galbūt tada lietuvių tauta būtų buvusi taip pat pajėgi atsispirti prieš autoritetinį režimą, kuris valdė Lietuvą per didžiąją nepriklausomo gyvenimo dalį.

Iš to prašosi išvada, kad Lietuvos liberalai savo veiklą ne-

rėmė anglosaksų demokratija. Jie to nedarė nei tada, kai jie 1927 m. atsidūrė prie valstybės valto. Jie to nei negalėjo daryti, nes anglosaksiška demokratija jiems nebuvo žinoma.

Lietuvos liberalizmas tada nebuvo anglosaksiškas, o kerenskiškas. Jei ne gruodžio septynioliktosios perversmas, tai tas kerenskiškas liberalizmas būtų nuvedęs Lietuvą ten, kur atsidūrė Rusija.

Prez. Eisenhoweris turbūt juokavo

Prez. Eisenhoweris dėl gen. Zukovo atleidimo pačioje pradžioje pareiškė savo nuomonę, būk gen. Zukovas iš krašto apsaugos ministerio posto pasitraukęs visiškai savo valia, panašiai kaip kad tą padarė Amerikos gynybos sekr. Charles Wilson.

Toks manymas, žinoma, labai klaidingas. Sovietuose yra genteriška tvarka. Ten laisvos valios nėra. Pareigūnai iš savo postų rezignuoti negali. Jie yra atstatomi nutarimu iš viršaus.

Prezidentas, matyt, pasityčio-

Nei V. Tysliava, nei V. Gedgaudas Tautinės Sąjungos New Yorko ALTe neatstovauja

New Yorko Amerikos Lietuvių Tarybai

Amerikos lietuvių tautinė srovė New Yorko, atstovaujama A. L. Tautinės Sąjungos I ir XI skyrių, pozityviai vertinama New Yorko A. L. Tarybos bendrą Lietuvos laisvinimo darbą, turi garbės padaryti šį viešą pareiškimą:

1. Tautinė srovė dalyvauja New Yorko A. L. Tarybos darbuose nuo pat jos įsteigimo ir savo įnašu lygiai prisidėjo prie Tarybos darbo.

2. Tautinė srovė, kaip ir kitos srovės, Taryboje ir jos skyriuose dalyvauja statuto nustatyta srovių lygybės ir susitarimo principu, reikalaujančiu, kad Taryba būtų sudaroma "... iš atstovų nuo Amerikos lietuvių organizacijų, kurios pirmoje eilėje yra lojalios Jungtinėms Amerikos Valstybėms, stovi už nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstatymą, pripažįsta demokratinius principus ir juos vykdo gyvenime", siunčiant į Tarybą "... atstovus nuo centralizuotų ideologinių organizacijų". (Žiūr. A. L. Tarybos Statuto II d. 1 str.). Šiuo principu vadovaujantis, yra sudaryta ir veikia A. L. Tarybos Vykdomasis Komitetas, A. L. Tarybos Valdyba, A. L. Tarybos skyrių vadovybės,

Jamas iš Kremliaus bonų sakė, būk Zukovo pašalinimas yra panašus į sekr. Wilsono rezignavimą.

Kiek Amerikoje fariziejų?

Tą apeikaliavimą padarė E. Vasiliūnienė, o jos raportą pasakė jėzuitų laikraštis Laiskai Lietuviams No. 8, 1957. Savo raporte gerb. autorė pareiškė: "Ar tie 60 milijonų modernių pagonių, kurie šiandien Amerikoje nepriklauso jokiai bažnyčiai, nėra liudijimas, kaip fariziejizmas yra toli pažengęs?"

Ką? Fariziejų skaičių pusėtinai. Bet čia kyla klausimas: kuo gerb. autorė remiasi, priskirdama visus žmones, nepriklausančius jokiai bažnyčiai, prie fariziejų? Juk tokiam tvirtinimui įrodymų nėra.

Autorėi todėl primintinas 8-tas Dievo įsakymas. Be to autorė savo rašte buvo priminusi, jog ji ryšius su fariziejizmu nekabinanti apie jokių konkretų žmogų. Vėliau prakaibo apie 60 mil. žmonių. Tai dar ne viskas. Autorė savo rašte pareiškė: "Kas talko fariziejizmą kitam — klysta". Taip parašė užmiršus, kad fariziejizmas buvo pritaikytas 60 mil. žmonių.

Tokia tai pastaba iš šalies žiūrinčio.

Stebėtojas

tuo Vykdomasis Komitetas, A. L. Tarybos Valdyba, A. L. Tarybos skyrių vadovybės, tuo pačiu principu buvo sudaryta ir iki šiol veiki ir New Yorko Lietuvių Taryba.

3. New Yorko Lietuvių Tarybos š. m. rugsėjo 20 d. ir spalio 8 d. visuotiniuose susirinkimuose socialdemokratų srovės bandymas nominuoti asmenį į Tarybos vadovybę, kuris yra viešai reikalaujamas, kad J. A. V. pripažintų Lietuvos okupaciją, ir to ligi šiol nėra atšaukęs, o taip pat socialdemokratų atstovų užgauliojamai tautinės srovės bei jos atskirų asmenų privertė tautinę srovę New Yorko susilaikyti nuo savo atstovų į Tarybos vadovybę nominavimo bei tolimesnio jų pasilikimo tame susirinkime.

Neatsižvelgiant į tai, Katalikų Federacijos, Santaros ir Socialdemokratų atstovai š. m. spalio 8 d. New Yorko Lietuvių Tarybos susirinkime po to, kai tautinės srovės atstovai iš to susirinkimo pasitraukė, neteisėtai nominavo ir išrinko į tautinės srovės atstovams teisėtai priklausančias Tarybos Valdyboje vietas pp. Juozą Tysliavą ir Vytautą Gedgaudą, kurie tautinės

srovės mandato jai atstovauti neturėjo.

Turėdami galvoje tai, kad kai kurie lietuviški laikraščiai, apspausdinami New Yorko A. L. Tarybos metinį susirinkimą laikraštį, mėgindami sudaryti visuomenėje įspūdį apie pp. Tysliavą ir Gedgaudą, tartum jie teisėtai atstovautų Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą New Yorko A. L. Taryboje, — pareiškame, kad

nei p. J. Tysliava, nei V. Gedgaudas (jis net nėra Tarybos sudaromos tautininkų organizacijos narys) neatstovauja minimos tautinės srovės New Yorko A. L. Taryboje ir už jų veiksmus bei pareiškimus negalime imtis jokios atsakomybės.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos I ir XI skyrių š. m. spalio 30 d. bendras susirinkimas, apsvaustęs savo atstovų pranešimus ir atsižvelgdamas į tai, kad

(a) socialdemokratams nenominavus į Tarybos Valdybą mūsų kvestionuojamųjų asmenų ir namų prekybą, o 1948 metais įsteigė finansinę įmonę "V. Velžio Statybos ir Pakočių B-vė (Velzis Bldg. and Loan Ass.)", kurios adresas — 751 W. Baltimore St., Baltimore 1, Md.

Slame darbe jam daug padėjo savo patyrimu ir mokslu jo žmona Frances Milaševičiūtė-Velšienė, kuri padėjo sudaryti nejudomo turto formalūs dokumentai ir kt. ir kuri jau anksčiau šioje srityje dirbo. Per tą B-vę daugelis naujai atvykusių lietuvių įsigijo nuosavus namus.

Kadangi pagal New Yorko A. L. Tarybos tradiciją kasmet iš eilės pirmininkauja kitos srovės atstovas, tai šiemis metais New Yorko Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininku išrinkti nominuojamas p. A. Koncė.

Tautinės srovės vardu: J. Glinkus, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos I sk. Pirmininkas V. Abraitis, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos XI sk. Pirmininkas

BALTIMORE VERTA PAMINĖTI SUKAKTIS "Nuveikiau kiek galėjau, nuveikėte daugiau, daugiau galintieji" — Taip apie save galėtų pasakyti vienas senųjų lietuvių ateivių baltimoriečių, šio šimtmečio pradžioje atvykęs iš Lietuvos su keleta kapeikų kišenėje, o dabar tapęs puslaimio milijonieriumi. Tai Vincas VELŠIS, kuriam šiemet sukako jo amžiaus 65 metai.

Dabar yra ta metų eilė, kuomet seniesiems lietuviams ateiviams tenka sulaukti 65, 70 ar 75 metų sukaktuves. Taip, neseniai baltimoriečiai minėjo Petro Jaro 75 metų sukaktį, adv. ir poeto Nado Rastenio 65 metų sukaktį, Jono Lietuvniko 75 metų sukaktį (šiemet), Dr. Adomo Laskausko 70 metų sukaktį (tremitinio) ir t.t. Galia, kad jau daugelis senųjų lietuvių, dar neseniai uoliai dalyvavusių lietuviškojo veikloje, nuejo į amžinybę.

Grižtant prie jubilato p. Vinco Velžio reikia pasakyti, kad jis ne tik mokėjo sutelkti savo rankose didelį kapitalą, bet nesigailėdamas nė laiko nė jėgų dirbo lietuvišką darbą, kiek imanydamas. Jis visą savo gyvenimą praleido besirūpindamas lietuvių reikalais. Be jo neapsiejo nė vienas susirinkimas, nė vienas parengimas. Per dienas trisdešimties savo verslo srityje, visus vakarus praleidžia lietuvių salės patalpose, kur vyksta vienos ar kitos lietuviškos organizacijos veikla.

Jis priklauso 12 lietuviškųjų organizacijų, daugelyje jų eina mas vadovybės nario ar pirmininko pareigas, kaip SLA, BALFE, Didž. Liet. Kunig. Mindaugo Kęstutis D-je, ALT Sąjungos skyriuje, Lietuvių Salės valdy-

boje ar kitur. Nėdamas darbuotojas ir tampus vadovaujamas organizacijoms, kaip Lietuvių Salės B-vė ir kt. Jis sutaupe joms ne mažai lėšų.

Jis nepraleido nė vieno svarbesnio lietuvių seimo. Dalyvavo: Visuot. Amer. Lietuvių seime 1918 m., Visuot. Amer. lietuvių kongrese New Yorko 1949 m., taip pat SLA, Vilniui Vaduoti S-gos, Lietuvai Vaduoti S-gos, ALT Sąjungos ir kituose seimuose ir suvažiavimuose.

Idomu pasekti tokio asmens gyvenimą. Gimė 1892 m., balandžio mėn. 5 d. Aukštikalnių kaime, Pasvalio valsčiuje. Palikęs brolių šalininkauti, 1908 m. atvyko į Ameriką, kur jau gyveno jo kitas brolis (abu mirę). Čia jis įsigijo fotografo specialybę. Didžiojo karo metu tarnavo JAV karo aviacijoje fotografu, kur darė vakarų fronto nuotraukas iš lėktuvų. Po karo laikė foto studiją, kuri dėl jo kruopštumo ir rūpestingo būdo labai gerai sekėsi. Vėliau pradėjo įsitraukti į namų prekybą, o 1948 metais įsteigė finansinę įmonę "V. Velžio Statybos ir Pakočių B-vė (Velzis Bldg. and Loan Ass.)", kurios adresas — 751 W. Baltimore St., Baltimore 1, Md.

1933 metais p. Velzis lankėsi Lietuvoje, kuri savo pažangą padarė jam gerą įspūdį. Čia reikia pridėti, kad jis vienas nupirko Lietuvos laisvės bonų už 1100 dolerių.

Žmona Frances Milaševičiūtė, gimusi JAV, žinoma labdarė ir mergaičių auklėjų veikėja, ilg

Pasadenoj, Californijoje, 75 gražuoliai rungiasi dėl rožų karalystės titulo 1958 metais. Jų tiek daug, o laimė teikia tik vienai...

Svelnaus, malonaus būdo, laika buvusį Amerikos Legiono moterų pagalbinės kuopos pirmininkę. Šiuos Vincas Velzis, advokatas, dukterė Audrė — mokytoja.

Baltimoriečiai rengiasi tą garbingo jubilato sukaktį tinkamai paminėti. Linkiu gerbiamaus sukaktuvininkui, dar ilgus metus darbuotis savo ir lietuvių tautos labui.

K. P.

Dabar

pats laikas

užsisakyti

DIRVA!

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

MAY BASEMENT

Sutaupyk mūsų dvejose didelėse rūšio krautuvėse!

VYRŲ 10.98 SU PAMUSALU NYLAGAB GERI SVARKAI

Ivairus gražia išvalzda ir pulkūs netilptimui

7.99

Puikiai priguliantys, stilingi Ny-lagab geri svarkai su pamušalu. Gerai įdėtas pamušalas duoda puikią šilumą... gerai užtraukiama siperis viską priglaudžia. Solidių pagrindinių spalvų — navy, brown ar charcoal grey. Dydziai nuo 36 iki 48.

The May Co.'s Basement Men's Clothing Department Downtown and On the Heights

VYRŲ 5.98 PARINKTOS

DARBO KELNES

4.98

• Charcoal Grey

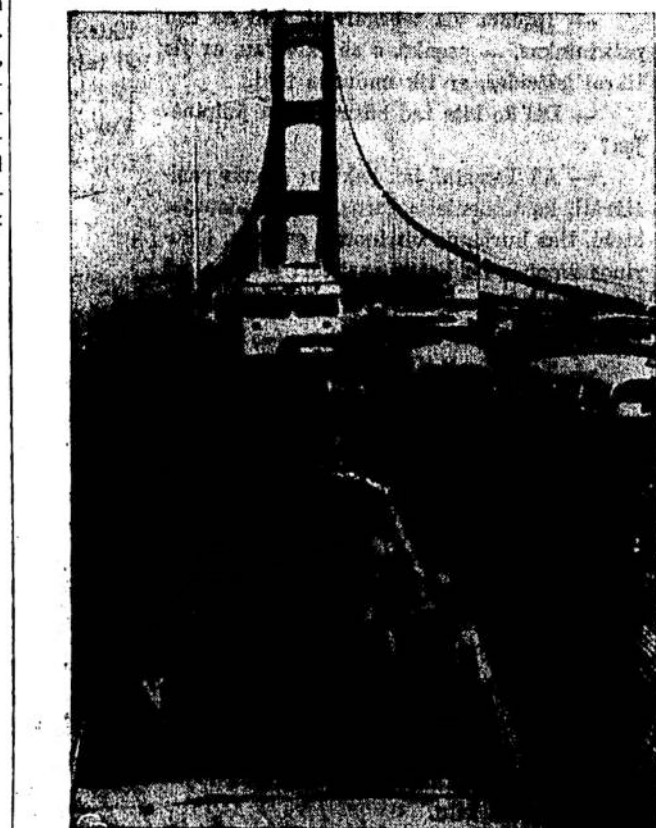
• Brown

• Navy

DYDZIAI 30 IKI 42

Ilgai neįstojantios, iš geros darbo medžiagos, puikiai pasifotos, tinkančios bet kokiame darbe ir labai patogios.

The May Co.'s Basement Work Clothing Department Downtown and On the Heights

Michigano gubernatorius G. M. Williams, po atidarymo milžiniško Machinavo tilto, su savo artimaisiais svečiais jį pravažiuoja.

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba paskutiniojo karo metu

VAKARŲ VALSTYBĖSE

Atpažėjo L. S.

Kova su Prancūzijos pogrindžiu

Priešo klaidinimui vadovavo slaptojos žvalgybos centrai — specialūs tam reikalui skyrius. Tas pasirodė teisingas, nes vykdant tą darbą ne centrizuotai gauti tokie pranešimai skirtas, kad priešiui greitai viskas paaiškėtų. Darbo supaprastinimui dalimi medžiagos leista naudotis laisvai, o šiaip dėl kiekvieno svarbesio reikalo reikėdavo atsiųsti Berlyną, ypač jei ko specialaus teiraudavosi.

"Ryšiai" su Intelligence Service tęsdavosi įvairiai. Kai kada ir ilgą laiką. Taipogi ne visada buvo būtina tam panaudoti priešo radijo telegrafistą. Apieita su savais žmonėmis, jei pasiekdavo pačiupti agentą, kuris dar nebuvo įsistuvęs į reikiamą, bet turėjo kodus, bangos ilgį ir išduodavo sutartus slaptažodžius.

Kartą Intelligence Service keliai žmonės laiko buvo klaidinama vien fantazijoje esančia pogrindžio grupe, kuri būtų tai įvykdo sabotazą aktus, nuleidžia traukinius nuo pėgų, daro sprogdinimus, užpuola karinius ir t.t. Tam iškalui pravedami įturti teatriniai puoliai: kartais jie "pasiseka", kartais "atmušiami". Prancūzų spaudon įkšamos atitinkamos žinios. Tuo būdu išvengiama kontrolės, kuri galėtų visą žaidimą niekals paversti.

Ši pogrindžio grupė turėjo Anglijoje tokį gerą vardą, kad sutartose vietose naktimis jai numesdavo ginklus, sprogmenis bei kitą medžiagą. Palengva susidarė ištisas ginklų, šaudmenų ir sprogstamosios medžiagos arsenalas. Ypatinę rolę vaidino planinė sprogstamoji medžiaga, kuri leidosi minkoma ir atitinkamai formuojama — tinkančia priverstinai prie kiekvieno sprogdinamo objekto. Be to, visa eilė nekalnai atrodančių daiktų, kaip konservų bei marmaladų dėžutės ir alyvos bonkos, ypač plačiai žinomos Shell firmos. Juose neįtariamai paslepiami sprogmenys ir paliekami restoranuose, tankvietėse ar kur kitur.

Didelę dalį ginklų sudarė anglių automatai — Sten-guns. "Pagal užsakymą" britai pristatydavo maistą ir net kavą bei cigaretes, kas žvalgybos skyriaus gyvenimui maloniai palengvindavo, nes tų prekių Vokietijoje jau gerokai trūkdavo.

Tų lėktuvų atsilankymas kiekvieną kartą jaudindavo nervus. Reikėdavo surasti atitinkamą vietovę, išstatyti šviesos signalus ir atitinkamai padalyti personalą, kad surinkus numestą medžiagą ir sutikus išsokiusius agentus.

Ypatingi sunkumai buvo, kada reikėjo vykdyti civiliai apsirėngus ir netoli esantiems karinėms daliniam nepriklaušantį naktinį pastebėti. Jie nebuvo tam reikiamai apmokyti, tad netikėtai įklimimas privestų prie katastrofos ir turimų radijo ryšių nutraukimo. Atvykę agentai bent pradžioje turėjo jausmą esą glubojami savo žvalgybos arba pogrindžio kovotojų.

Buvo laikotarpis, kai vokiečių žvalgyba, penkiais radijo siuntais iš karto, palaikydavo ryšius su Intelligence Service. Nuo 1942 metų balandžio mėnesio iki 1943 metų kovo mėnesio buvo išvaduota virš 80 radijo stotelių. Didžiuma dalis siuntuvų ir radijo telegrafistų pateko į vokiečių rankas. Žinoma, pasitaikė, kad terasta vien aparatas, ar tik agentas. Dažniausia tais atvejais, kai saugumo sumetimais, siuntuvai ir antenos būdavo įrengiami paskirose pastatose. Ši gudrybė greitai buvo išaiškinta ir atitinkamomis priemonėmis padaryta neįveikiaminga. 1943 metų kovo mėn. Prancūzijoje (tuo metu jau vias kraštas buvo okupuotas) tevelk virš 20-ties priešo siuntuvų. Taigi, šioje srityje žvalgybos darbas apsimokėjo.

Prancūzijoje veikusi rusų špiuno organizacija

Tų radijo ryšių su priešu dėka rasti ir Prancūzijoje veikiančios sovietų špiuno organizacijos "Raudonoji Kopytė" pėdai. Čia jai vadovavo aviacijos atstogas leitenantas Reicho oro susisiekimo ministerijoje Schulze-Boysen. Jam pavyko įvesti vieną savo agentą ir į slaptają žvalgybą.

Kai mūsų agentams besokant parašitais įvyko kaleta nelaimių, kurių priežastį reikėjo ieškoti nepakankame techniniam paruošime, prašyta Vyriausios aviacijos vadovybės duoti tam reikalui patyrusį specialistą, kuris ateityje prižiūrėtų ir atitinkamai paruoštų numatytus asmenis. Schulze-Boysen įpiršo jo grupelį priklausančių vyrų. Ilt. Gollnow. Šis galėjo savo viršininkui apie daug ką informuoti. Tačiau ar tai jis darė, neįsilaikino ir Gestapas, kai vėliau šnipus suėmus byla atsidūrė jo rankose. Taip pat nepasisekė Gestapui pasipelninti iš šio nutikimo, norint kaltę suvesti karinei slaptojai žvalgybai.

Vienai daliai tos organizacijos Prancūzijoje vadovavo rusų žvalgybos karininkas. Jis sugebėjo artimai susipažinti su moterimis, dirbančiomis okupacijos pajėgų viršininko įstaigoje. Daug jam padėjo vienos augstos karinės įstaigos šefo sekretorė. Jinai susipažindavo su daugeliu tarnautojų bei keliais karininkais, išduodavo jam ne tik žinias, bet perdavė ir svarbių tarnybinių antspaudų. Kiti tarnautojai bei karininkai tebuvo kalti apsilaidimui, nes laike "šelmyninių" subuvimų išlepėdavo tarnybos paslaptis.

Rusai ir minėtoji sekretorė buvo suimti jų veikimo pradžioje, dar nesukubus daug ką patirti. Pasirodė, jog sekretorė buvo priimta darban nepakankamai ištyrus jos praeitį bei politinį nusistatymą. Jina buvo žmona Paryžiuje gyvenančio vokiečio, o ankščiau kaip artistė daugelį metų praleidusi Sovietų Rusijoje.

Kai kas bandė "Raudonąją Kopytę" patelsinti ir jai duoti pogrindžio organizacijos charakterį. Galbūt joje radosi vienas kitas, kuris galvojo tarnaujant vien kovai su nacių režimu, bet, bendrai paėmus, ši organizacija vykdė aiškią ir platų špiuno darbą sovietų Rusijos naudai.

Pavojingi anglių puolimai

1942 metais įkilo nauji uždaviniai prasidėjus britų pajėgų Commando Raid puolimui prancūzų pakrantėje. Pirmas reikšmingas puolimas buvo nukreiptas į vieną vokiečių radijo bangų matavimo bei jų krypties nustatymo punktą. Tas įrenginys maždaug atitiko tuometines anglių radaro stotis. Minėtas punktą buvo kanalo pakrantėje tarp Fecamp ir Le Havre su maža oro pajėgų grupe. Anglių daliniai išlipė nakties priedangėje užklupo nepasiruošusius sargybinius. Paėmė net keletą belaisvių. Kol netoliese esanti daliniai atvyko pagalbos ir privertė priešo trauktis į savo laivus, jis turėjo pakankamai laiko išmontuoti svarbiausius "Frey's" ir "Wuerzburg" aparatų dalis. Tas ir buvo britų puolimo tikslas.

Moskvoje, komunistams švenčiant revoliucijos šventę, kariniam parade buvo pravežta tokia 70 pėdų raketė.

Keistų dalykų būta...

Marijamas Purvinas įspėjo 2 d. "Draugo" gausiame pakeikime apie nemalonią Lietuvai grėsmę dr. K. Trukano, švenčiančio, virtus vienas iš įvykusių Klaipėdos krašto lietuviškojo gyvenimo šulį. Tarp daugelio teisingai (ar bent sąjiningai) pasakojamų dalykų, M. Purvinas atskleidžia ir vieną tikrai keistą epizodą, kurio atpasakojimo teisingumą lyg ir neturėtų būti pamato abejoti, nes M. Purvinas sakosi buvęs vienas iš to epizodo dalyvių, nors ir pavyčioj pusėj.

Kamėtoje to epizodo dalis taip atpasakota:

"Krikščionių demokratų šulį, mūšines viršininkas Vainauskas ir Maisto direktorius puikinis Grudzinakas šio ir sąjungos (Lietuvių Visuomenės Sąjungos, V. B.) centro valdybą. Plk. Grudzinakas miesto seimeleje vedė šalia dr. Trukano. Kartą gubernatoriaus Kurkauskas išsikvietė dr. Trukano, Joną Kybrancą ir mane pasitarimui ir pareikšė mums, kad Tautininkų Sąjunga norėtų, jog visai Klaipėdos krašto politiniai ir kultūriniai veikėjai būtų jos nariai. Nustebino mus toka centro valdybos apščiūso pareigūno pareikšimas. Nustebome, kad gubernatoriaus visiškai nesuprato Klaipėdos krašto lietuvybės problemas. Kaip būtų galė-

ję atkurti tautininkų sąjungą? Tautininkų Sąjungos operacijoms; juk ne pasakojimas, kad Klaipėda buvo visiškai visos tautininkų reikšmės priešingas elementas, kuris mieliai jungėsi ir visuomenės Sąjungą ir aktyviai prisidėjo prie lietuvių politinės ir kultūrinės veiklos. Dr. Trukanas iš savo pusės prieš gubernatoriaus, kad tautininkai nekludytų visuomenės Sąjungos veiklai ir kad paragintų tautininkus įsijungti į Klaipėdos krašto valdancią politinę ir kultūrinę organizaciją. Toks pasiūlymas gubernatoriui nebuvo priimtinas. Tada dr. Trukanas vietoje parėdė iš Tautininkų Sąjungos išsijungti pareikšimą ir jį įteikė gub. Kurkauskui. Tuo žygiu dr. Trukanas visiškai įsijungė į Klaipėdos krašto gyvenimą."

Šiame epizode daug keistų dalykų. Nenoriu tuo pasakyti, kad [tada] jį prasimanytą, ne. Bet jame ryškų, kokio keisto dalykų supratimo būta visų to epizodo dalyvių galvose. Didžiausio nesupratimo, žinoma, būta gubernatoriaus. Jis, pats nebūdamas Tautininkų Sąjungos narys, iš savo oficialaus posto imasi tos sąjungos narių verbuotojo vaidmenį. Ir kreipiasi — į ką? Ogi į tautininkus. Dr. K. Trukanas buvo Tautininkų Sąjungos

narys jau atvykdamas į Klaipėdą (1925); minimo pasakojimo autorius M. Purvinas Korp! Neo Lituanis filiteris; J. Kybrancas narys ar ne narys formaliai, bet irgi tautininkų tarpe nesvetimas žmogus. Vadinas, gubernatoriui šoko veržtis į atviras duris... Kodėl gubernatoriui, jeigu jau jis iš tiesų manė, kad "visi Klaipėdos krašto politiniai ir kultūriniai veikėjai turi būti jos [Tautininkų Sąjungos] nariais", nepradėjo pats nuo savęs?

Kad tas pasiūlymas minimo pasakalbejimo dalyvių nustebeino, tai visai suprantama. Tik to nustebeimo priežastis, kaip dabar M. Purvino pasakojama, vis dėlto keistoka.

Išėitų, kad jie tada nustebo ne gubernatoriaus pasiūlymu klišis ne į savo darbą, o klausimu, anot kurio, esą, "kaip būtų galėjęs aktyvus tautininkas įsijungti Tautininkų Sąjungos opozicionierius?" Išėitų, kad jų manymu, būti krikščionių demokratų (ar kitos tautininkams opozicijai buvusios partijos) šulį nei kiek nekenkė Lietuvių Visuomenės Sąjungos veiklai Klaipėdos krašte, bet kam nors būti Tautininkų Sąjungos nariu jiems jau atrodė lyg ir skandalas...

Keista ir tai, kad, pagal M. Purvino pasakojimą, dr. K. Trukanas čia pat "parašė iš Tautininkų Sąjungos išsijungimo pareikšimą ir jį įteikė gub. Kurkauskui". Vadinas, ligi tol dr. K. Trukano buvimas Tautininkų Sąjungos nariu nekenkė jam būti ir Visuomenės Sąjungos steigėju ir jos tikruoju vadu, visų įėjū. Kodėl tai staiga pasidarė kenksminga po pasikalbėjimo su gubernatorium? Ir dar — atrodė, lyg dr. K. Trukanas bei kiti to pasikalbėjimo dalyviai būtų nežinoję, kad gubernatoriaus V. Kurkauskas nėra Tautininkų Sąjungos nei pareigūnas, nei narys (priešingai, tautininkų sluogsnuose neturėjo simpatijų ir dažnai iš tautininkų pusės pasigirdavo nepasitenkinimų jo paskirimu gubernatorium), ir kad pareikšimo iš Tautininkų Sąjungos išsijungimo įteikimas jam tegalėjo turėti tiek pat reikšmės, kiek ir tokio pareikšimo įteikimas, sakysim, Direktorių pirmininkui Boetcheiui ar Schreiberiui...

Dr. K. Trukanas turėjo pakankamai gerus ryšius su centro įstaigomis Kaune, su švietimo ministeriu, su ministeriu pirmininku ir net prezidentu, tuo pačiu metu ir su Tautininkų Sąjungos pirmininku J. Tubeliu, ar (ir ypač) su kun. V. Miromu. Jis tikrai buvo tos nuomonės, kad nei Tautininkų Sąjungos, nei kitų Didžiosios Lietuvos politinių partijų veikimo Klaipėdoje nereikia forsuoti. Ir kas galėtų sakyti, kad tas veikimas būtų buvęs forsuojamas?

Buvo Klaipėdoje ir kairiuose kitose Klaipėdos vietose LTS skyrių, nes buvo narių: nejaugi LTS turėjo būti Klaipėdos krašte uždrausta? Bet vietinėje politikoje tie patys nariai dalyvavo tik per Visuomenės Sąjungą. Todėl kiek keistoka, kodėl dr. K. Trukanas rado reikalo prašyti gub. V. Kurkauską, "kad tautininkai nekludytų Visuomenės Sąjungos veiklai ir kad jis paragintų tautininkus įsijungti į Klaipėdos krašto valdancią politinę ir kultūrinę organizaciją".

Visų pirma to nereikėjo nei prašyti nei raginti, nes tą ir taip

visi stengėsi daryti, kaip mokėdami (gal kai kada ir nevykusiai, bet tai jau kitas klausimas). Antra, jei jau LTS narius reikėjo ko paprašyti ar kam juos paraginti, tai dr. K. Trukanas pats juk buvo jiems didesnis autoritetas, negu gub. V. Kurkauskas. Ir, jeigu dr. K. Trukanas išties pasikalbėjo su gubernatorium pasielgė, kaip M. Purvinas pasakoja, tai tokį įvykį tenka laikyti labai ir labai keistu. Tas pasikalbėjimas, lygiai kaip ir minimasis išsijungimo pareikšimo įteikimas visai nekompetentingoj vietoj, vargu galėjo turėti kokių nors pasekų. Rodos, kad ir neturėjo.

Iš pasakojimo matyti, kad epizodo dalyviai, matyt, iš viso nenokamai orientavosi apie tai, kas yra kas politiniu požiūriu. Tas gerai, kad Klaipėdos specifioj politikoj dalyvaujanti lietuviai neperdaug ir domėjosi vieni kitų "didlietuviškais" politinėmis pažiūromis, ir "krikščionių demokratų šulio mūšines viršininkas Vainauskas" aktyviai dalyvavo tautininko Trukano vadovaujamoj Visuomenės Sąjungoj, ir kad tas pats Trukanas miesto seimeleje draugingai sėdėjo šalia Maisto fabriko direktoriaus plk. Grudzinso, manydamas (?) aną irgi esant krikščionių demokratų šulio, nors iš tiesų tas visiškai nebuvo krikščionis demokratas, o toks pat Tautininkų Sąjungos narys, kaip ir Trukanas, gal vietomis kiek su kitokiais niuansais, negu Trukanas...

Išsėdėtiną M. Purvino teigimas, kad į Klaipėdą buvęs siunčiamas "visas tautininkų režimui priešingas elementas". Klaipėda buvo antras savo reikšme centras po Kauno. Pozicijos svarbios ir atsakingos. Istoriškai bus keblumų tą faktą lyginant su teigimais, kad Lietuvoj žmonės būvę verčiami pasirinkti: arba stoti į tautininkus arba neitekti darbo ir būti persekiojami... Ir ypač bus keblu derinti tokį faktą, kaip šis apie dr. Trukano papasakotasis: demonstratyviai išstoja iš "valdžios partijos" ir vis dėlto pasilieka tose pačiose atsakingose pareigose, visį dėdlo jo, o ne gubernatoriaus siūlyta tezę ima viršų...

Nenuostabu, kad jaunesiems kartais žvilgtelėjus į tuos pasakojimus, kaip kas anais laikais Lietuvoj buvo, daug kas atrodė nesuprantama ir net nepatikima. Bet tai nereikia, kad visi pasakojimai neteisingi. Tik, matyt, jau tada būta nemaža keistų supratimų, ar tiesiog nesusipratimų. Tokio būta gyvenimo...

V. R.

AR GALIMA TIKĖTI

Mes pripažįstame, kad Sovietų Rusijoje ir pavergtuose kraštuose yra šokių tokių pasikeitimų. Yra tendencija duoti daugiau duonos ir asmeninės laisvės. Bet mes netikime, kad Sov. Sąjunga galėtų "subliberalinti" komunistinius režimus iki tiek, kad tautai gręstų jų totalitarinio charakterio ir neaprežtai priklausomybei nuo Kremliaus viešpatavimo. Argi yra protingo pagrindo tikėti Chruščiovo staigia metamorfoza? To Chruščiovo, kuris ilgas metus buvo ištikimas Stalino bendradarbis!

Argi yra protingo pagrindo tikėti staigia metamorfoze maršalo Bulganino, kuris buvo įrankiu, primetant lenkų tautai ko-

munistinį režimą.

Argi yra protingo pagrindo tikėti staigia metamorfoze maršalo Žukovo, kuris savo motorizuotas divizijas siuntė Vengrijos revoliucijai trūškinti.

Argi yra protingo pagrindo tikėti staigia metamorfoze saugumo generolo Sėrovo? To paties Sėrovo, kuris dar ir dabar yra visagalis Kremliuje ir kuris yra atsakingas už lietuvių, latvių ir estų masines žudynes ir deportacijas, ir kuris dar neseniai Budapestėje išdėdžiškai areštavo Vengrijos revoliucijos karinius vadus.

Dabartiniai pasikeitimai yra greičiau primesti Kremliui sovietinės sistemos ir pasaulinio komunizmo vidinės krizės. Jie yra tik bandymas laimėti laiko. Buvęs JAV prezidentas H. Trumanas teisingai neseniai pareiškė savo straipsnyje New York Times:

— Manau, dabar turėtų būti aišku visam laisvajam pasauliui, kad Sov. Sąjungos komunistiniai valdovai yra labiau susirūpinę patys išsilaikyti valdžioje, negu pasaulio taika ar net savo tautos išlikimu ir saugumu.

Ar galima Kremliaus diktoriams tikėti?

Mesime žvilgsnį į Sov. Sąjungos sulaužytų sutarčių ir tarptautinių įsipareigojimų įrašą! JAV senatorius J. O. Eastland, išstūdijavęs tūkstantį Sov. Sąjungos sutarčių bei susitarimų su kitais kraštais, Senojo Teisų Komisijos išleistojo brošiūrą išspausdino savo pareikšimą. Šiame užmaršime mūsų pasaulyje verta vėl ir vėl kartoti pagrindines tiesas.

— Tik per 38 metus, — sakė senatorius Eastland, — nuo Sovietų Sąjungos įsikūrimo, jos vyriausybė sulaužė savo žodį iš esmės kiekvienam kraštui, kuriam ji kada kokią pasirašytą pažadą buvo davusi. Ji pasirašė nepuoli paktus su kaimynų valstybėmis ir po to jas prarijo. Ji pasirašė įsipareigojimus susilaikyti nuo revoliucinės veiklos tuose kraštuose, su kuriais siekė "draugystės", ir po to ciniškai tuos įsipareigojimus sulaužė. Ji pažeidė pirmąjį susitarimą, kurį padarė su JAV jau tuo momentu, kai sovietų pasiuntinys Litvinovas po juo dėjo savo parašą. Tą susitarimą Sov. Sąjunga tebelaužė ir 1955 m. Ji sulaužė savo įsipareigojimus Vakarų valstybėms, dūgtus "viršūnių" konferencijose Teherane ir Jaltai. Ji sulaužė paskolos — nuomos susitarimus, JAV pasiūlytus, kad Staliną įgalintų nekapituliuoti naciams. Ji sulaužė JT Chartą. Ji iš viso tarptautinių įsipareigojimų nesilaiko, nebent jų vykdymas būtų Sov. Sąjungai parankus.

— Aš rimtai abejoju, — teigia JAV senatorius, — ar per visą civilizacijos istoriją betkuri kita didelė valstybė kada nors yra susidariusi tokį neišitikybės archyvą.

(Iš Vlado Sidzikauskos kalbos, pasakytos Pavergtųjų Jungtinių Tautų posėdyje, spalio 3 d.).

MARGUTIS

vra patį seniausią Amerikos lietuvių žurnalą. Jis išėina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUCIO metinė prenumerata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiądien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELEDA

Išėina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.

Rašykite dar šiądien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

JUOZO J. BAČIŪNO 50 METŲ
SPAUDOS DARBO SUKAKTIS

SPAUSTUVĖS VELNIUKAS MUŠASI I GYVENIMĄ

— Baigęs lietuvių pradžios mokyklą ir užbaigęs amerikonių pradinę, — pasakoja Bačiūnas, — pradėjau pastoviai dirbti kaip "spauštuvės velniukas" A. Olšausko spaustuvėje. Bet norint pragyventi reikėjo griebtis ir kitų darbų. Kai spaustuvėje ėmiau gauti didesnį atlyginimą, tuomet vakarais pradėjau lankyti aukštesniąją mokyklą. Kad galėčiau užsidirbti vieną kitą dolerį apdarui ir kitiems reikalingam, šeštadieniais ir sekmadieniais imdavau šio darbo, koks tik pakliudavo po ranka.

"Spauštuvės velniuko" darbas buvo toks: reikėjo valyti ir palaikyti tvarką spaustuvėje, išardyti ir nuplauti rinkinį, valyti mašinas ir šiaip jau dirbti įvairius spaustuvės pagalbinius darbus. Iš pradžios Bačiūnas spaustuvėje dirbdavo 10 val. per dieną, vėliau — po 9, o šeštadieniais — po 4 val. "Spauštuvės velniuko" atlyginimas buvo 3 dol. per savaitę. Bet važinėjimas tramvajumi į darbą ir iš darbo Juozukui kainuodavo 60 centų per savaitę. Tad gryno uždarbio likdavo 2,40 dol.

Tačiau Bačiūnas nebūtų buvęs Bačiūnas, jei jis būtų pasitenkęs tuo ką turi. Vienas ryškiausių jo charakterio bruožų ir yra, kad jis niekad nenurims vietoje. Dirbdamas vieną ar kitą darbą, jis visada galvos ir dairysis į šalis, kaip jis būtų galima patobulinti, išplėsti, padaryti geriau.

Žodžiu, Bačiūnas per visą savo gyvenimą dega veržlia, nenurimstančia pažangos dvasia. Ir reikia pasakyti, kad jis tai daro ne tik stumiamas noro turėti daugiau pelno, bet ir kažin kokio įgimto smalsumo, kažin kokio nuolatinio, nepasotinamo pažangos troškimo.

Dirbdamas Olšausko spaustuvėje jis toli gražu nebuvo patenkintas "spauštuvės velniuko" darbu. Jis prisipašė Olšauską, kad jam leistų pasilikti spaustuvėje šeštadieniais popiet, kada visi išsiskirstydavo, ir ateiti sekmadieniais susipažinti su linotipu. Olšauskas sutiko, ir "aš ėmiau mėginti išardinti ir vėl sudėlioti kai kurias linotipo dalis", pasakoja jis. "Linotipas buvo senas ir nuolat gėdavo. Taip aš darbavau daugiau kaip du mėnesius kol išmokau linotipu operuoti ir ištyriau kaip jis veikia. Paskum Olšauskui neberekėjo samdyti mechaniko linotipui taisyti."

Administratorius ir spaustuvėninkas

Tolesnė Bačiūno karjera, susijusi su spaustuvės darbu, trumpais bruožais yra tokia: 1912 ar 1913 metais Bačiūnas perėjo dirbti į Draugą administratoriumi (Draugas atsikėlė į Chicago iš Pensilvanijos 1912 m.) ir čia dirbo porą metų.

Paskum susidėjęs su Antanu Zemačiu (jau miręs) Bačiūnas pirkto spaustuvių ir kurį laiką vertėsi spaustuvėninko verslu savarankiškai.

Taip padirbėjęs apie pusantų metų Bačiūnas vėl grįžo į Olšausko spaustuvių, tik jau nebe kaip "spauštuvės velniukas", bet kaip jos savininkas. Mat jis, susidėjęs su J. Pajausku, spaustuvių iš Olšausko nupirko. Olšauskas ilgus metus leido Lietuvos savaitraštį. Bačiūnas Lietuvos savaitraščio reikalus tvarkė lygiai metus: nuo birželio mėn., 1917 m. iki birželio mėn. 1918 m.

1918 m. buvo įsteigta bendrovė: Lithuanian Publishing Co., kuriai vadovavo Bačiūnas. Bendrovė gyvavo iki 1920 m. gegužės mėn. ir leido toliau Lietuvai, bet jau ne kaip savaitraštį, o kaip dienraštį. Tuo laiku tarp kitko Lietuvos redagavo B. K. Balutis, kuris iš redakcijos pasitraukė 1919 m. Lietuvos dienraštis išsilaikė iki 1920 m. Tais pačiais metais Bačiūnas iš bendrovės pasitraukė: tuo laiku jis pirkto Tabor Farmos vasarvietę.

Mes matome, kad Bačiūnas, kol nusipirkdamas Tabor Farmą, visą laiką vertėsi spaustuvėninku ir leidybų sluosniuose. Jis pradėjo "spauštuvės velniuko" ir baigė spaustuvės savininku ir leidybą. Tad ir nenuostabu, kad tas laikotarpis paliko Bačiūnui ne išdidomų pėdsakų visam jo gyvenimui. Tada jis "susidėjęs su lietuviškais raidėmis, spauštuvėmis, laikraščiais, knygomis ir leidyklomis" ir savo "suzadėtuvių" žodžiu liko ištikimas ir po šiai dienai. Spaudos meną jis išmoko nuo A iki Z. Bačiūnas yra spaudos žmogus pilna to žodžio prasme. Jis ne tik rėmė, leido ir platino lietuvių spaudą, bet ir savo plunksna aktingai dalyvavo jos skiltyje ir lig šiol tebedalyvauja.

Kalbant apie Bačiūno chigaginę feiklos laikotarpį, reikia pasakyti keletas žodžių ir apie Antaną Olšauską. Bačiūno gyvenimas ir veikla visą laiką kažin kaip pynėsi su Olšauskų gyvenimu ir veikla.

Bačiūnas savo spaustuvėninko karjerą pradėjo ir baigė Olšausko spaustuvėje (baigė ta prasme, kad jis perėjo dirbti į kitą sritį, nors iš tikrųjų su spaustuvės darbu jo ryšiai niekad nebuvo nutrūkę). Jei Bačiūnas sakosi daug ko pasimokęs iš žymesnių vyrų gyvenimo, tai, be abejo, jis turėjo nemažą pasimokytį iš gyvo pavyzdžio, Antano Olšausko, su kuriuo jam teko įvairiomis progomis ir ilgai dirbti. O pastabiam vyrui Olšausko gyvenimas ir veikla galėjo duoti nemažą paskatinančių idėjų.

Iš paprasto, kuklaus ir pliko Lietuvos kaimo bernelio, atvykęs į Ameriką Olšauskas per savo darbštumą, sumanumą bei atkaklumą vėliau tapo lietuvių "milijonieriumi". Tiesa, milijonų jis savo rankose nevertė, bet, lietuvišku mastu imant, pasidarė labai turtingas žmogus. Tačiau ir praturtėjęs Olšauskas nuo lietuvių ir lietuviškų reikalų nenuėjo, kaip kad, deja, daugelis mūsų "milijonierių", bet priešingai, juo jis labiau turtėjo, juo plačiau rėmė lietuvišką veiklą.

Ilgus metus Olšauskas leido Lietuvos savaitraštį ir yra išleisęs 134 lietuviškus leidinius. Jo biografas pastebi: "Olšauskas buvo ne tiek biznierių-leidėjas, kiek patriotas-leidėjas".

Jei mes mėgintume išvesti lygiagrečią tarp Olšausko ir Bačiūno, tai rastume ne vieną bendrą bruožą. Jie abu pradėjo iš nieko ir prasimušę į paviršių savo darbštumu, atkaklumu ir apsukrumu dėka, jie abu pradėjo savo karjeras nuo spaustuvės, — Bačiūnas kurį laiką tęsė Olšausko darbą, būtent, leido Lietuvą — abu jie, pasidarę pasiturinčiais žmonėmis, nenutraukė ryšių su lietuvišiais, abu jie savo leidiniais bei kitokia veikla stengėsi pasitarnauti lietuvių tautai ir t.t.

Bačiūnas irgi nėra "leidėjas-biznierių", bet "leidėjas-patriotas". Žodžiu, daugeliu atžvilgiais Bačiūnas varė toliau ir šandien tebevaro savo pirmojo "boso" veiklą.

(Bus daugiau)

Ąžuolų Okteto sukaštuvėninko koncerto, ruošiamo lapkričio mėn. 16 d. 6 val. vak., programos išpildymo dalyviai: Viršuje solistė **JUZĖ KRIŠTOLAITYTĖ** ir koncerto pranešėja **RŪTA KILMONYTĖ-LEE**. Apačioje — akompaniatorė **REGINA BRAZAITIENĖ** ir **ĄŽUOLŲ** oktetas. Pirmoj eilėj iš kairės: Pr. Petraitis, L. Kazėnas, Fab. Kaminskas, Vaft. Jurgelis, A. Kavaliūnas. Antroje eilėje. F. Zyli, Pr. Stempuzis ir okteto vadovas Julius Kazėnas.

Latvių Nepriklausomybės minėjimas ir meno parodą

Clevelando latvių kolonija šįmet rengiasi ypatingai iškilmingai paminėti savo krašto nepriklausomybės sukaktuves — 18 lapkričio. Parengtas specialus pastatymas su Rainio ir Aspazijos eilėraščių tekstais, muzika ir dainomis. Pastatymui paruoštos specialios dekoracijos ir jame dalyvauja geriausios Clevelando scenos ir muzikos pajėgos, taipgi Latvių draugijos choras.

Svarbią naujieną ne vien latvių šeimai tenka pažymėti — plačią meno parodą, kurioje dalyvauja keturi žarsūs latvių dailininkai: prof. A. Annus, J. Gailis, M. Krumins ir Fr. Milts. Paroda žada būti vispusiška ir joje bus galima susipažinti su geriausiomis tradicijomis latvių tapyboje. Paroda bus atidaroma lapkričio 16 d. 1 val., dalyvaujant organizacijų atstovams ir svečiams. Ją bus galima lankyti atidarymo dienoje iki 12 val. nakties, o kitomis dienomis taip: lapkričio 17, 23 ir 24 d. nuo 2 val. vakaro, o lapkr. 19, 21 ir 22 d. nuo 5 val. iki 9 val. vakaro. Visi keturi autoriai, padovanoję po paveikslą, kurie bus leidžiami loterijon. Lankytojai turės progos ne vien matyti puikią parodą, bet galės laimėti ir gerų dailininkų kūrinius.

Kaip minėjimas, taip ir meno paroda vyksta Bohemian National Home, 4939 Broadway Ave. š. m. lapkričio 16 d. (šeštadienį). Minėjimo pradžia 7 val. vakaro. Biletų kainos nuo 1 iki 2 dol.

moksleiviams pusė kainos, o vaikams iki 10 m. ir karo invalidams įėjimas laisvas.

Į minėjimą ir į parodą visi lietuvių širdingai kviečiami atsilankyti.

E. S.

KAS
DIRVA
—
UŽSISAKA
TAS NESIGAILAJO!

VERTA VISŲ DĖMESIO.

Galite pasiūlyti į Lietuvą ir kitus kraštus ir sau įsigyti geromis sąlygomis:

Šveicariškus ir amerikoniškus laikrodžius nuo \$7.50.
Rašomas mašinėlės lietuvių ir kitų kalbų raidynais nuo \$55.00.
Siuvamas mašinas nuo \$35.00.
Foto aparatus nuo \$7.00.
Akordeonus nuo \$50.00.
Plunksnakočius 14 karatų aukso nuo \$3.00.
Deimantinius peilius stiklui plauti nuo \$4.00.

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

J. Karvelis,
3322 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.
Tel.: Yards 7-0677.

Neužmirškite ir šių prekių:

Valkams vežimėliai (sportiniai ir nesportiniai: du vežimėliai kartu, o kaina mokama tik už vieną).
Ploktelės albumas: Prudencijos Biekenės, Čurilono ansamblio, V. Joniškaitės, S. Liepos, Čikagos Vyrų Choro, Pr. Radzevičiūtės, J. Švedo ansamblio iš Lietuvos. Kainos nuo \$3.50 iki \$12.00.
Paskutinės naujienos: keturių agronomų Valgių Gamimo knyga su daugybe naujų receptų kaip gaminti valgius, gėrimus ir net kaip atlaikyti paruošti ir svečius susodinti. Gražiai įršta. Kaina \$7.50.
S. Raštiko raštai II tomas. Kaina \$7.00.

Pas J. Karvelį rasite visas galdas, kokios tik yra lietuvių kalba, knygas ir lietuviškų ploktelių didelį pasirinkimą. Reikalauskite katalogų.

BENDRUOMENĖS ŽINIOS

JAV LB Tarybos rinkimai

Dabartinės JAV LB Tarybos kadencija baigiasi 1958. V. 1.

Naujos LB Tarybos rinkimai skelbiami 1958. IV. 27.

Tarybos rinkimai vykdomi visuotiniu, lygiu, tiesioginiu ir slaptu balsavimu. Rinkti gali vi-

si pilnateisiai lietuviai, įtraukti į LB apylinkių sąrašus. Kandidatus gali siūlyti ne mažesnės kaip 10 lietuvių grupės. Rinkimai vykdomi pagal Vyriausiosios Rinkimų Komisijos nustatytą ir LB Centro Valdybos patvirtintą tvarką.

LB Centro Valdyba Vyriausiąją Rinkimų Komisiją sudarė De-
troite, ir į ją nariai įeina šie asmenys: Ad. Damušis, L. Mingelienė, K. Navasaitis, E. Paulasienė, J. Pilka, O. Staniulis, St. Šimoliūnas, kandidatai A. Musteikis ir Alf. Nakas.

Kultūriniai reikalai gydytojų valdybos posėdyje

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija buvo paskyrusi 1000 dol. premiją LB Clevelando apylinkės vykdytam dramos konkursui. Buv. valdybos pirm. dr. D. Degesys, kalbėdamas dramos premijos įteikimo iškilmėse, pareiškė, kad tokia šios draugijos parama lietuvių kultūrai nebe paskutinė. Iš tikrųjų ir naujoji draugijos valdyba rūpinasi lietuvių kultūros parėmimu. Lapkričio 7 d. įvykusiame draugijos valdybos posėdyje, kuriame dalyvavo visi jos nariai — pirm. dr. H. Brazaitis, vicepirm. dr. J. Stankaitis, sekr. dr. K. Ambrozaitis, išd. dr. V. Ramanauskas ir narys dr. D. Degesys, paskelbtas LB CV pirm. St. Barzdukas valdybą supažindino su JAV LB kultūriniais ir švietimo planais, kuriems reikalinga mecenatinė parama.

Pasidalinus mintimis, gyd. draugijos valdyba padėjo atel-nančiuose posėdžiuose LB kul-

Clevelande

Kvietimas į Malūną!

Sakysit, kas čia, juokas? Ne, ne juokas! Clevelande jūros akantų Kpt. Stp. Dariaus Laivo kviečiamas, š. m. lapkričio mėn. 30 d. atvyksta tolimas vežimas iš Canados — Montreallio Lietuvių Dramos Teatras ir čia duos pastatymą, Kazio Burotos legendą, "Baltaragio Malūnas".

Daugelis mūsų gerėmės premiją laimėjusiu Birutės Rūkelevičiūtės romanu "Aštuoni Lapai", čia gi turėsime progą pažinti jį ir iš kitos pusės — jį šį K. Burotos legendą, kalbančią apie tai "Kas dėjosi anuo metu Paudruvės krašte", kartu su K. Veselka pritaikė scenai. Ji yra ir šio pastatymo režisierė. Jos vadovaujamas kolektyvas yra stipri scenos meno pajėga, sugebanti žiūrovą įtikinti, patenkinti.

Būtų didelė klaida šio darnaus kolektyvo nepamačius mūsų scenoje. "Baltaragio Malūnas" — didžiai miela iškilė į tėviškęs laukus, į mielą, seną (jau ir tik-tai legenda virtus) lietuvišką kaimą.

Šis pastatymas daug kuo neįprastas — apie tai kitą kartą. Šiuo kart štai kas svarbiausia — jūs visi kviečiami į Malūną! Skautų būkliai

Ieškomi Gakumbasakas
Augustas ir Julius,

kilę iš Nedzingės.

Ieško giminės iš Lietuvos.

Pranešti: A. Remeika, 1672
Carling Rd., Cleveland 12, Ohio.

(46)

KODĖL JĖZUS MIRĖ IR UŽ KĄ?

Tėmykit, brangūs skaitytojai, ką Jėzus sako apie save. Jis taip sako: Aš atiduodu savo gyvybę, kad vėl į imčiau. Niekas negali atimti jos iš manęs, bet aš ją atiduodu pats. Matt. 26:28. E.

Dabar patirkiame, ką Jėzus paaukojo iš to veikalo, kuris yra skirtingas už visas kitas žmonių aukas. Pirmas, mėgink mąstyti apie tuos dalykus. Jei koks žemiškas kunigaikštis galėtų eiti ir atiduoti savo gyvybę už tuo ištvirkusius, nužemintus ir žemiausio luomo žmones, to mintys atrodytų palkos. Bet Jėzus buvo kunigaikštis Dangaus, tas Dievo Sūnus. Jis buvo vadinamas Mikėlis, Jis buvo Sutvertojas Angelių, ir visko kas tik yra visatoje, išskiriant Dievą. Tas galingas kunigaikštis Mikėlis, pakilęs savo garbe, kurį turėjo su savo Tėvu prieš pasaulio tvėrimą, jis tapo žmogumi. Jis buvo turtingas, bet padarė beturtis dėl tavęs ir dėl manęs: dėl mūsų nuodėmių. Matt. 26:39. E.

Brangus prieteliai, Jis pasižeminio ir buvo paklusnus iki pat savo mirties žiaurios ir pažeminančios mirties ant kryžiaus. Atsiminkim apie tuos trisdešimt metų ir pusę, kur Jis buvo atskirtas nuo bendravimo su savo Tėvu. Kodėl Jėzus tapo žmogumi ir davė savo gyvybę atpirkti mums iš mirties galybės? Jėzus mirtis padarė tą progą, prisikėlimą iš numirusių visam pasauliui.

Stebuklingą meilę parodė mūsų Išganytojas Jėzus, atpirko šį pasaulį, ir Jis bus Karalium, kaip danguje taip ir ant žemės.

WILLIAM SHIMKUS
1077 East Wallinga Rd.
Brecksville, Ohio

tūrinų pastangų remimo klausimą palankiai svarstyti ir pagal galimybes šį svarstymą išplėsti ir į kitus JAV lietuvių gydytojų sambūrius.

Malonu pastebėti, kad gydytojų draugijos valdyba kultūriniam lietuvių reikalui rodė daug supratimo ir šilumos.

Inf.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

1957 M. LAPKRIČIO MĖN. 24 D.

LIETUVIŲ SALONŲ RENGIMAS

KONCERTAS - BALIUS

PROGRAMĄ IŠPILDSYŠ PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE PASIRODĄS IR DAR NAUJAS
LIETUVIŠKOJE SCENOJE, BET SPARCIAI POPULIAREJĄS SAVO IDOMIA PROGRA-

MA BEI PUI KIA INTERPRETACIJA,

SESERŲ BLANDYČIŲ TRIO

PO PROGRAMOS — SOKIAI GROJANT VIENAM GERIAUSIŲ — ITALŲ EDDIE
ANDRES — JAZZ'Ų ORKESTRŲ.

GAUSUS BUFETAS SVEČIŲ LAUKS APATINĖJE SALEJE.

BILETAI NUO 1 IKI 2 DOL. GAUNAMI DIRVOJE IR KONCERTO DIENĄ PRIE ĮEJIMO.

PELNAS SKIRIAMAS CLEVELANDO LIETUVIAMS SKAU-

TAMS.

RENGIJA I — SKAUTŲ TĖVŲ KOMITETAS

Pradinis septynių skyriaus

Pradinis septynių skyriaus... (text continues)

Nauja Gydytojų Draugijos

Nauja Gydytojų Draugijos... (text continues)

Dirvos redaktorius

Dirvos redaktorius... (text continues)

Lituanistinės mokyklos tėvų

Lituanistinės mokyklos tėvų... (text continues)

Esant dideliam bilietų

Esant dideliam bilietų... (text continues)

Santariečių padėka

Santariečių padėka... (text continues)

Prašo tautos

Prašo tautos... (text continues)

Išnuomojamas 5 kambarių

Išnuomojamas 5 kambarių... (text continues)

Kazį Budrį ir šeimą,

Kazį Budrį ir šeimą... (text continues)

OPA STUNTINIAMS I

OPA STUNTINIAMS I... (text continues)

H. H. Hackman Co.

H. H. Hackman Co... (text continues)

Paskutinis šeštadienis

Paskutinis šeštadienis... (text continues)

Visuomenės dėsniui prime-

Visuomenės dėsniui prime... (text continues)

Dėl šių informacijų skambin-

Dėl šių informacijų skambin... (text continues)

Po koncerto, kuriame be Ažu-

Po koncerto, kuriame be Ažu... (text continues)

Kariuomenės šventė

Kariuomenės šventė... (text continues)

Filmų ir TV aktorė

Filmų ir TV aktorė... (text continues)

United Airport Informacijos

United Airport Informacijos... (text continues)

„Ažuolų“ administratorius mie-

„Ažuolų“ administratorius mie... (text continues)

Richmond Hgts. 2 metų 7

Richmond Hgts. 2 metų 7... (text continues)

Euclid Beach apylinkė du na-

Euclid Beach apylinkė du na... (text continues)

Grovewood — E. 170 St. 7

Grovewood — E. 170 St. 7... (text continues)

Neff Rd. — Schenley Ave. 4

Neff Rd. — Schenley Ave. 4... (text continues)

Saukite Paul Mikąs namų

Saukite Paul Mikąs namų... (text continues)

Ar jau istolai

Ar jau istolai... (text continues)

VILTJES

VILTJES... (text continues)

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ... (text continues)

Juoza Mikoni,

Juoza Mikoni... (text continues)

Kariuomenės šventė

Kariuomenės šventė... (text continues)

Pik. žuko žodis, Čiurlionio An-

Pik. žuko žodis, Čiurlionio An... (text continues)

United Airport Informacijos

United Airport Informacijos... (text continues)

„Ažuolų“ administratorius mie-

„Ažuolų“ administratorius mie... (text continues)

Richmond Hgts. 2 metų 7

Richmond Hgts. 2 metų 7... (text continues)

Euclid Beach apylinkė du na-

Euclid Beach apylinkė du na... (text continues)

Grovewood — E. 170 St. 7

Grovewood — E. 170 St. 7... (text continues)

Neff Rd. — Schenley Ave. 4

Neff Rd. — Schenley Ave. 4... (text continues)

Saukite Paul Mikąs namų

Saukite Paul Mikąs namų... (text continues)

Ar jau istolai

Ar jau istolai... (text continues)

VILTJES

VILTJES... (text continues)

Kas sumainė paltus,

Kas sumainė paltus... (text continues)

DVIEJŲ SEIMŲ NAMAS

DVIEJŲ SEIMŲ NAMAS... (text continues)

Vienas šeimos namas

Vienas šeimos namas... (text continues)

Prie Chardon Rd. tik dviejų

Prie Chardon Rd. tik dviejų... (text continues)

Prie Shaw Ave. 6 kambariai.

Prie Shaw Ave. 6 kambariai... (text continues)

Turime ir daugiau gerų pirk-

Turime ir daugiau gerų pirk... (text continues)

p. ŠIRVAITIS

p. ŠIRVAITIS... (text continues)

Wm. T. Byrne — Real Estate

Wm. T. Byrne — Real Estate... (text continues)

GERI NAMAI

GERI NAMAI... (text continues)

East Cleveland, prie Hayden

East Cleveland, prie Hayden... (text continues)

Dviejų seimų

Dviejų seimų... (text continues)

I šiaurę nuo St. Clair. Po 5

I šiaurę nuo St. Clair. Po 5... (text continues)

Yerty Realty

Yerty Realty... (text continues)

JUMS GERI NAMAI

JUMS GERI NAMAI... (text continues)

RAY NAUSNERIS,

RAY NAUSNERIS... (text continues)

J. P. MULL-MULIOLIS

J. P. MULL-MULIOLIS... (text continues)

I šiaurę nuo Superior, 8 vienos

I šiaurę nuo Superior, 8 vienos... (text continues)

Bendrądarbiai

Bendrądarbiai... (text continues)

J. S. AUTO SERVICE

J. S. AUTO SERVICE... (text continues)

AUTOMAŠINU

AUTOMAŠINU... (text continues)

MAŠINŲ VIRŠAUS Taisyimas

MAŠINŲ VIRŠAUS Taisyimas... (text continues)

24 hours towing.

24 hours towing... (text continues)

Dienos telef.: HE 1-6352.

Dienos telef.: HE 1-6352... (text continues)

LOKOR DELICATESSEN

LOKOR DELICATESSEN... (text continues)

Sveikiname visus lietuvius klientus. Būtinai atsilan-kykit... (text continues)

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų sky-rių... (text continues)

Pačius puikūs lietuviški duona, sūriai, ikrai, alus... (text continues)

Telef. EN 1-9142

Baltic Delicat. krantuvėje

Baltic Delicat. krantuvėje... (text continues)

šiam savaitgalui bus galima gauti skilandžių, kaimiškos duonos, dešrų, rūkytų, keptų ir vir-tytų kumpių, be to ungurių, minagų, šprotų, kilyų ir įvairių gėri-mų bei šampanų.

Cia pat jūs galite pasiūti Ka-lėdoms ir pigiusius švediškus maisto paketėlius bei anglišų medžiagų siuntinius (vilnonės medžiagos, pasiuntimą įkaitant, tik nuo \$3.00 už yrdą).

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

SEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas pa-dengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 metų dienų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit: PAULINA MOZURAITIS,

Agentas SK 1-2183

J. CIUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuojantis dar-bas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St. Cleveland 8, Ohio. Telef.: LI 1-5466

JUOZO KAMAČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE,

12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, dide-lis batų pasirinkimas ir žemes-nės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama nuolaida. Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus be mokes-čio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v. Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant įvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krantuvė yra 1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausių vynų, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti

• Vasaros VEDINIMĄ • Žemos SILDYMA • Ištayme VISU METU

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre. Telef.: EX 1-3969. Buto: WA 1-2354

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Ar žinote, kad klubo ir salės vedėjas yra Juozas GRAZULIS, ku-ris pasiruošęs visiems suteikti geriausį patarnavimą. Norėdami rengti susirinkimus, kelti puotas-vestuves, kreipkitės į Juozą GRAZULI. Savi pas savus!

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausti radijo muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Penktadieniais galite gauti Povoilo šukio ir jo padėjėjų paruoštus puikiausius valgius — įvairiausių žuvų kepsnius, bulvinių blynų ir kitokių lietuviškų valgių.

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS. Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko. 1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio. OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesuose, kreip-kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvai-riuose apdraudus-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui. Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licenzijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuofojai. 25 metalų simpatingo ir rimto patarnavimo. 6621 Edna Avenue. ENdicott 1-1763. 936 East 185 Street. KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Ar verta bijoti politinių dulkių

EMILIA CEKIENE

Tokia jau mūsų prigimtis, kad turime visur ir visada vėluoti. Jau lygiai metai, kai spaudos pradėjo rodytis PLB-nės Seimo organizacinio komiteto atsisaukimai bei biuleteniai. Tačiau niekas tuo klausimu nesidomėjo. Ir tik dabar, kai jau gana toli nuėta, klausimas pradėjo judėti. Spauda pradėjo reikšti įvairių nuomonių, abejonių ir net š. m. lapkr. 1 d. Drauge tarp kitko apgailestaujama sąskrydžių rengėjų išsėmiamu jėgų, kai per metus laiko jau tiek energijos išleista, siūloma tokias masines demonstracijas palikti Altui.

Šitaip klausimą statant, reikėtų suabejoti ir pačios PLB-nės prasme, kaip didžiausios mūsų organizacijos, nes kaip tremties gyvenimo praktika rodo, mes daugiau pamėgom burtis į mažesnius vienetus, lankyti tik siauresnio pobūdžio minėjimus, pusiau šeimyniškas šventes.

Kiekvienas eina ten, kur publika jam arčiau širdies, kur susirenka vienminčiai draugai, kiti artimieji bei geri pažįstami. Ir kai tik platesnio masto užsimojimas, koncertas ar koks minėjimas, erdvi salė, nors jo tikslas ir būtų kilniausias, dažniausiai apibūti. Jaunimas šiuo atveju mūsų pėdomis neseka.

Tokie mažesni susibūrimai, be abejo, yra naudingi ne tik tarpusavio draugystės ryšiams palaikyti, bet ir šiam krašte tai padeda ir lietuvių bei mūsų tradicijoms ilgiau išlikti.

Tai yra tarpusavio bendruomeninė veikla siaura prasme, bet ji reikalinga, nes jeigu bendruomeniniai santykiai pradėtų nykti, tai būtų pirmoji mūsų kultūros smukimo priežastis.

Tačiau, turint galvoj šių dienų mūsų tautos likimą, tokio siauro bendruomeninio santykio vieno nepakanka. Reikia turėti ir viešąją, plačios apimties organizaciją, kurią ristių ne sena draugystė ar pažintis, bet bendra kalba, papročiai bei gyvenimo būdas ir bendri siekimai — išlaikyti mūsų kultūrinę vertybę. O per ją bendromis jėgomis galėsime išeiti ir į plačiąją sveitinamą visuomenę, nes tik didelis vienetas, didesnės demonstracijos gali suruošti.

Teisingai Draugo autorius dr. J. Grinius pastebi, kad mes nekonkuruosim su kitų tautų didėmis masėmis, bet jis pamiršta, kad be kiekvienos nesugebėsime parodyti ir kokybės. O mūsų skaičiaus tikrai užtenka, kad galėtume parodyti, jog esame nors ir maža, bet vieninga ir kultūrinėmis vertybėmis turtinga tauta. Mes galime stovėti šalia didžiųjų aukštos kultūros tautų, nes maža tauta, kurios visiškai ją tikrai myli, yra galingesnė už didelę tautą, kurią tik retas jos vaikas temyli ir dar silpnai. — anot vysk. Būcio, kuris buvo didis lietuvių kultūrininkas bei patriotas.

Tokią platą pobūdžio organizaciją PLB-nę ir sukūrėme, tik ne visi dar visuotina norime pripažinti, daug klaidų joje matome, ateitis jas turi taisyti. O mums tokia visuotinė institucija būtina reikalinga, ką įrodė netolimas praėjusių sąskrydžių.

Kad mūsų sąskrydžiai bei kongresai būtų dar šeimyniškesni, stipriai veikiančios organizacijos bei politinės grupės turėtų jungtis į vieną didžiąją PLB-nę, nes iš atskirų mažųjų bus tvirta ir

didžioji, kurios masiniai pasirodymai sustiprins lietuvių jų dalyvauose, uždegs tėvynės meilę jaunimą, o svetimiems stebėtojams parodys mūsų idėjos stiprumą ir pastovumą, pasitikėjimą bei pritarimą mūsų laisvės siekimui.

PL Bendruomenė, būdama apolitinė, renkama demokratiniais pagrindais, ir turėdama tokią išlikti, yra tam, kad būtų viso pasaulio lietuvių ir juose išlaikytų lietuvių bei savo kultūrą, ruošytų masines demonstracijas svetimiems, nes jai toks ruošimas lengviausiai būtų priimamas turint apjungus visas mažasias organizacijas, visas politines sroves, neišskiriančias ALTO atstovų. Tik PLB-nės dėka mūsų laisvinimo veiksniai neilks be remėjų.

Jei manytume, kad su pirmu Seimu Bendruomenės vadovai išsėms visas savo jėgas, kaip pastebi Draugo bendradarbis, tai ALTO vadovai, būdami per eilę metų tie patys, yra senai didesniems darbams palikę bejėgius.

Ar ne geriau būtų nebekelti jau senai išdiskutuoto klausimo ar reikalingas Seimas ir kas turi ruošti, bet ieškoti būdų, kaip sumažinti to Seimo išlaidas.

Iki šiol Bendruomenė yra susilaukusi tendencingos kritikos, o kartais ir visai teisingos. Bet gi vien kritika klaidų ir nesklaidumų neišlyginsim. Reikia vieniems praktišku ir aktyviu darbu prie jos stiprinimo prisidėti.

Neseniai spaudoje buvo iškeltas atstovų į Seimą skyrimo klausimas. Dėl to pasakė Drauge vienas iš pirmųjų jos organizatorių, dabartinis PLB-nės ruošiamas Seimo Organizacinio Komiteto pirmininkas gerb. prel. J. Balkūnas. Tarp kitko jis rašo:

„... atskirų kraštų atstovybės laikau kompetetingesnes parinkti PLB-nės Seimą tinkamiausius žmones. Galbūt tiesioginis balsavimas, kur tai galima, ir sujungti kiek bendruomenę, bet dar daugiau sukelto b-ninei org-jai žalingų grupinių dulkių. Bendruomenių tarybos jau daugiau susigijusios su antgrupu b-ės dviai ir pagal tą dvasią gali parinkti ir PLB-ės Seimo atstovus...“

Betgi, bijant politinių dulkių

tektų ne tik šiuo atveju, bet ir kitur atsakyti demokratinio principu, kas b-ės įsitiprinimui labai pakenktų.

Rinkimai kaip tik parodo žmogaus ryšius su savais žmonėmis ir juos sustiprina. Todėl, ar verta ty politinių dulkių bijoti, ar ne geriausias būdas nuo jų apsisvalyti yra kaip tik rinkimai.

Kyla baimė, kad dulkių nevylant, o nuo jų bėgant, PLB-nės didžioji vieninga idėja nesusikiltų ir nesibaigtų taip, kaip savo laikui kun. J. Tumo-Vaižganto pasitraukimas iš Tėvynės Sargo redaktoriaus pareigų, apie ką jis pats skaitytojams rašė:

„... Dirbame ne dėl Lietuvos: vien dėl Rymo, kiti dėl Babelio, Markso etr. Dabartinis redaktorius (J. Tumas, E. Č.) mėgino užimti vidurinį kelią. Bet ne pavyko suderinti du su kitom nuomonėm lietuvių būriu, išrinkant bendrą grynai lietuvišką kultūrišką darbą. Sešeris metus padirbėjęs mato, jog pilna tarsiška lietuvių vienybė tai tik svajonė...“ (Aidai, 1957 bal. 4 nr. (99)).

Ką rinkti į SLA vadovybę

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje susideda iš įvairių pažiūrų žmonių, gražiai sugyvenančių savo didžiulėje fraternalėje organizacijoje. Todėl ir jos vadovybė, būtent Pildomoji Taryba, irgi privalo visų pažiūrų narius ne tik reprezentuoti, bet ir atitinkamoje proporcijoje. Šitokią proporciją išlaikyti itin svarbu, reikalinga ir būtina, kada organizacijos interesai būtų tiksliai apsaugoti ir, kad ji galėtų sekmingai išlaikyti ir augti. Dauguma vienos srovės vadovybėje, koki ji bebūtų, nėra ir negali būti sveika pačiam Susivienijimui, kas visiems gerai žinoma.

Šitokio pagrįstu ir sveikintinu sumetimais ištisa eilė SLA kuopų, veiklų ir šiaip jau nuosirdžių narių sutartinai sudarė šį sąstatą nominuoti ir išrinkti į SLA vadovybę — Pildomąją Tarybą:

Prezidentu — P. Dargis.
Viceprezidentu — Elena Devenienė.
Sekretorium — Dr. M. J. Vinkas.
Iždininku — A. Čiapiškas.
Iždo globėjai: Jonas Valaitis ir S. Briedis.
Daktaras kvotėjas — Dr. S.

SUKAKTUVES BE PRAKALBŲ

Beveik pusketvirtą tūkstančio šventikais nusiteikusių publikos koncerte, 740 — bankete; Lily Pons, Stasys Baranauškas; 70-ties asmenų Chicago simfoninis orkestras; diriguoja (Vytautas Marijonas); apie trečdalis programos — V. Jakubėno, K. Baranauško, A. Vanagačio kompozicijos, atliekamos simfoninio orkestro arba su juo. Štai duomenys, kurie šaltai, objektyviai ir kartu džiugiai liudija, kokio masto bei užsimojimo buvo „Margučio“ sukakties paminėjimas.

„Margučio“ tati būdinga. Išties 30 metų „Margučio“ ratelis, šalia kasmetinių pasirodymų spausdintų pavidalų ir kasdieninių nuskaitymų radijo bangomis, vis porą ar daugiau kartų per metus — Chicago ar net ir visos Amerikos lietuvių visuomenės surengia kultūringą lietuvišką šventę. Jam būdingas didelis mastas ir išradingumas — vis nauji tradiciniai, praturtinantieji lietuvišką kultūrinio gyvenimo įvykių istoriją. Juo toliau, žinoma, juo sunkiau ką naują, nepaprastą beišrasti, bet šį kartą „Margutis“ prieš tą kliūtį ir vėl nesuavyravo, ją įveikė. Chicago turėjo lietuvišką šventę, savo mastu prilygstančią pagarsėjusiems sąskrydžiams Washington, bet ir ne pakartojimą, o savo turiniu visai naują šventę.

Bet: sukaktis, o kurgi prakalbos?

Štai čia ir yra viena iš originaliausių naujenybių, kurią išspręsta problema, kaip ir sukakties tinkamai paminėti, ir nevalginti prakalbomis.

Ne vienas gal skeptiškai pasijūrejo ir programą, sakantį, kad prieš koncertą dar bus rodymas.

Filmas apie „Margutį“.

Bet greit paaiškėjo, kad skepticizmui nebūta pagrindo. Ne „kaip filme“, o iš tiesų tikrame, gerai pagamintame garsiname filme, prieš žiūrovus prabėgo visa eilė darbų „Margučio“ — A. Vanagačio ir gausių jo talkininkų — veiklos įvykių, bei dabartinių darbų vaizdai, parodyti tiek gerai, kiek tai įmanoma parodyti dalykus, savo laiku nenufilmuotus dabartinės technikos priemonėmis. Vaizdu, aišku, gražu ir, svarbiausia, nenuobodu!

A. Olis, to filmo režisiorius, čia pasirodė dar vienu, ligi šiol be rodo neįbandytu talentu! Šis filmas turi būti parodytas ir

Biežis.

Prašome šį sąstatą palaikyti, jį remti ir už jį balsuoti nominacijose ir rinkimuose.

Visus narius prašome balsuoti už šį sąstatą ir sekamą pavarą išrinkti į SLA Pildomąją Tarybą. Šie asmenys gerai žinami ir nusipelnę pilno pasitikėjimo.

SLA kuopų ir Veiklų Komitetas

daug kūr kūr, ne vien Chicagoje. Atrodė, kad tai bus įmanoma. O verta? Jį daugeliui pamatyti, ne tik iš mėsės „Margučio“, o ypač dėl to, kad tai apakrūtai patrauklūs Amerikos lietuvių kultūrinės veiklos dokumentas.

Vietoj prakalbų, vaizdų tarpuose kalba iš ekrano, kaip „Margučio“ radijo pranešėjai iš radijo studijos, A. Lapinskas ir jo kolega. Čia pat matome ir gyvus „Pelkių žiburčius“, matome specialiai suvaizdintus vaizdus iš senesnės „Margučio“ veiklos. Pagaliau žygiuoja, visa virtinė „Margučio“ bendradarbių. Orkestras groja tylią melodiją, o jam diriguoja... A. Olis! Tai irgi reikšmingas momentas sukakties koncertui, nes A. Olis, „Margučio“ parengimuose

ne kartą yra dirigavęs orkestrams.

Paskutinioji ekrane pasirodė šios šventės šeimyninė L. Vanagaitienė. Artėja, artėja ir... visoms staiga sužibus, ji jau pasirodė orkestro priekakyje, gypsodamosi mostu kvietia į sceną V. Marijošių ir perduoda jam orkestro tolesnį vadovavimą. Publika ploja visiems ir už viską: Vanagaitienėi, Oliui, Marijošiui ir tam elegantiškam režisieriaus apibūdintam ryškia, pilniau ir įdomiau, negu kokių kokių valandų paskaitomis bei prakalbomis.

Koncertas savo keliu išjudina įvairių minčių bei samprotavimų, kuriais gal vėliau pasidalin- sim.

V. Rastenis

LAISKAS IŠ CHICAGOS

RUDENJANCIAME MARQUETTE PARKE. — NEO LITHUANAI MORUS GRIAUNA. — DIRVAI PLATOS LAUKŲ ARIMAI.

JUOZAS BUTVILA

Anądien gavau iš tolimosios Australijos laišką. Bičiulis klausia, kas ten pasijus yra tas Marquette Parkas ir Cicero, kad visi laikraščiai apie tas vietoves rašo ir visi Jūsų laiškei pilni tu vardų.

Tai aš anam ir nuėjau telėgramą. Skaityk Dirvą ir sužinosi. Neparašiau aš laiško per dešimt metų, neparašysiu ir per kitą dešimtmetį. Nė nelauk.

Kas yra Cicero, tai parašysiu kitą sykį. Tai garsi lietuviška kolonija, kurioje gyvena Dr. K. Sruoga ir aš pats. O dėl Marquette Park nesirūpink: dėk akinius ir skaityk.

28 šimtai į vakarus ir 67 šimteliai į pietus. Dėk tašką ant žemėlapi ir tu surasi Marquette Park! Ir kai aš lipdamas iš naujutėlio automobilio trenkiau duris, pasakiau žmonai: „Kalbėjau tik anglų kalba; užtenka Ci-ceroje prisikalbėjome lietuviškai. Ten ir vandens aš gerti negausi nemokėdamas tos kalbos. Ir kai po gero pusdienio viešnagės aš vėl trenkiau automobilius duris ir sėdau važiuoti link namų, į Cicero, tai ir pasakiau žmonai: gerai, kad mudu mokame kalbėti lietuviškai, o tai ko gero būtų mums gavę muštį.

Tai, matai, kas tas Marquette Parkas. Krautuvės lietuviškos, karčiamos taip pat. O jau bažnyčia, tai nuo pamatų iki dangaus, kaip žemaitis, pasakysiu, žemaitiškai. Ir medžių lapai, krišdami: pakastos šalnos, rėdos, knibžda ir kalba taip kaip mes, skudučiai.

Vaikštom, vaikštom mudu su pacia po tą parką, ogi tu namų pilna, kokių gražių, naujų, blizgančių. Keli sklypeliai dar riogso tušti, bet rytoj poryt ir ten dygs nauji mūrai. O ir brangumas jų: Rodos, sąjaukė žemės, būdėli pastatyti, o reikia 6-7 tūkstančiai! Sugrįžę čia naujaturiai, kainas iškėlė, mūrus pristatė, ir padaryk ką nori. Miesto galvos sprandus nusisuko, bet ėmė ir pavadino tą vietovę „Lithuanian plaza“. O sėsėlės kazimietės ir pasakė, jei jau taip, tai mes įsime ir pastatysime už 4 milijonus dolerių naują ligoninę. Ir kai tu skaitysi mano laišką, ten jau mūras pradės augti.

Einame viena gatve, kita ir girdim: čia pro langus skinda dūkų dainos, ten rėkia sukčiai. Čia, o čia pat prieš nosį didelis parašas: „Menininkų Klubas“. Elkime sakau. O ji, ta mano žmonė ir sako: pasijuto vyrras, su menininkais draugauti įsigėdė.

Menininkų Klubas salėje pilna žmonių. Kaip grybų prispausta. Stovi tarpduryje ir sakau pačiam: kokie gražūs vyrai, kaip gražiai kalba! Sprauskintis ir mudu pasienim.

Salėje vyko Neo Lithuanų susirinkimas. Kalbėjo gražiai ir žinai. Jonas Jurkūnas; valdžio

galva Alfa Simonaitis pasakojo apie paskutinį korporacijos susirinkimą. Detrote, jam turavoj Metys Valiukėnas, o Stiklakis tik rašė, tik rašė. Paskiau griebė valdžią klausimais Košuba, jam įkandin padėdamas Aleksas Silijūnas, vis maloniai besišypsodamas. O salės viduryje, lyg šviešios saulės žiburėlis, sėdė Košubaitė, tik neseniai korporacijos spalvomis pasipuošusi, pirmą kartą į susirinkimą atėjusi.

Klausau aš tų vyrų kalbų ir galvoju: mano senelis juos pamatęs pasakytų, jog tie vyrai gali mūrus nugriauti.

Ir ko jiems negriauti, jeigu jų yra šimtinė. O prieauglis beldžiasi į duris. Jie užims senių vietas. Ir Neo Lithuania vėl gyvuos, Košubaitė Chicagoje kelius prašvynė, tegu rikiuojasi dabar kiti.

Man patiko ir jų nutarimai. Remti Vasario 16 Giminaičių višomis išgalėmis. Organizuoti naujus būrelius. Ir kai centro valdyba tuo reikalu kreipsis ir tą reminią centralizuos, atidaryti savo pinigines ir pakloti žaliųjų kilimą.

Arba vėl: tarė ir nutarė. Kitiems metais korporacija minės 35 metų veiklos sukaktį. Ji bus iškilmingai paminėta. Salė jau išnuomota. Programa sudaryta. 175 asmenims pietūs užsakyti. Gražioje, puošnioje salėje yra vietos 200. Tai šimtinė korporantų turi atsivesti dar šimtinę svečių. Tad brankite visai ant kalendoriaus sausio 18 dieną. Girdesite žymių solisčių dainų, bus geras orkestras.

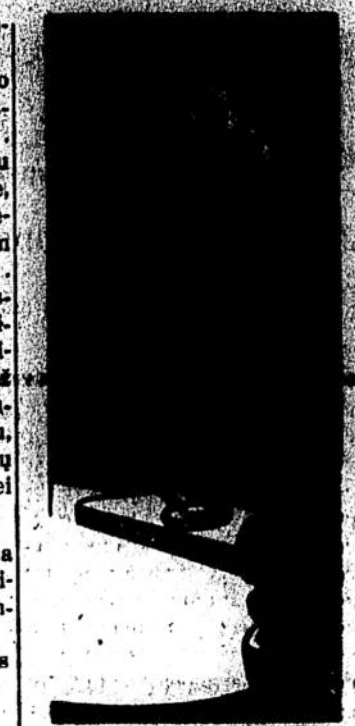
Baigiantis susirinkimui visi išrinko korespondentą. Čia buvo juoko. Daug kandidatų pasiūlyta, daug balsavimo padaryta. Bet kai aš ranką pakėlęs pasakiau, jog Juozas Butvila rašys, tai, rodos, ir be rinkimų laimėjau. Mat, manęs neišrinko, o aš vis dėlto nūtariau rašyti.

Tad ir prabilau: (nors žmona betildydama mane ir skverną nuplėbė) „Išrinkote korespondentus, o kur jie rašys?“

Nors aš, mano gyvenime pirmoji kalba ir buvo labai trumpa, bet griausminga (net pačinkė iš pasitenkinimo šypsojosi).

Tik sužinė šimtinė Neo Lithuania: „J Dirva, j Dirva!“

Tai aš vėl kalbu: „Dirva, žengiančią dažnėjimo keliu, reikia

Ir mūsų mieste daugelio gatvių parašams iškalbėti reikia panašaus žygio. O ką kalbėti jei nakties metu reikia parašai, nepamir. Tada tikrai nežinau kur ieškoti. Ar nelaukas būtų suatvarkyti, kad visų amžių numeriai būtų vieno vietos prikalmi.

remti, reikia padėti ir praskinti, jai kelią į dienraštį.

Na, jei tas susirinkimas būtų vykęs kur nors tėvikiškos kaimo prie lempų šviesos, nuo balsų triukšmo būtų užgęs lempų kna- tai.

Kad sušuks vyras: „Dirvai platus laukų arimai ir ji gali būti saugi už mūsų pečių“.

Kiti vėl balsai griaudė: Nepamirškime ir kitos tautininkų spaudos. Prenumeruokime ir platininkime Margutį, Vienybę.

Tuo ir baigsiu aš, Juozas Butvila, savo laišką.

DĖKOJAME DIRVOS REMEJAMS

Dirvos skaitytojai laikraščio dažninimui ir paramai dar atsiuntė:

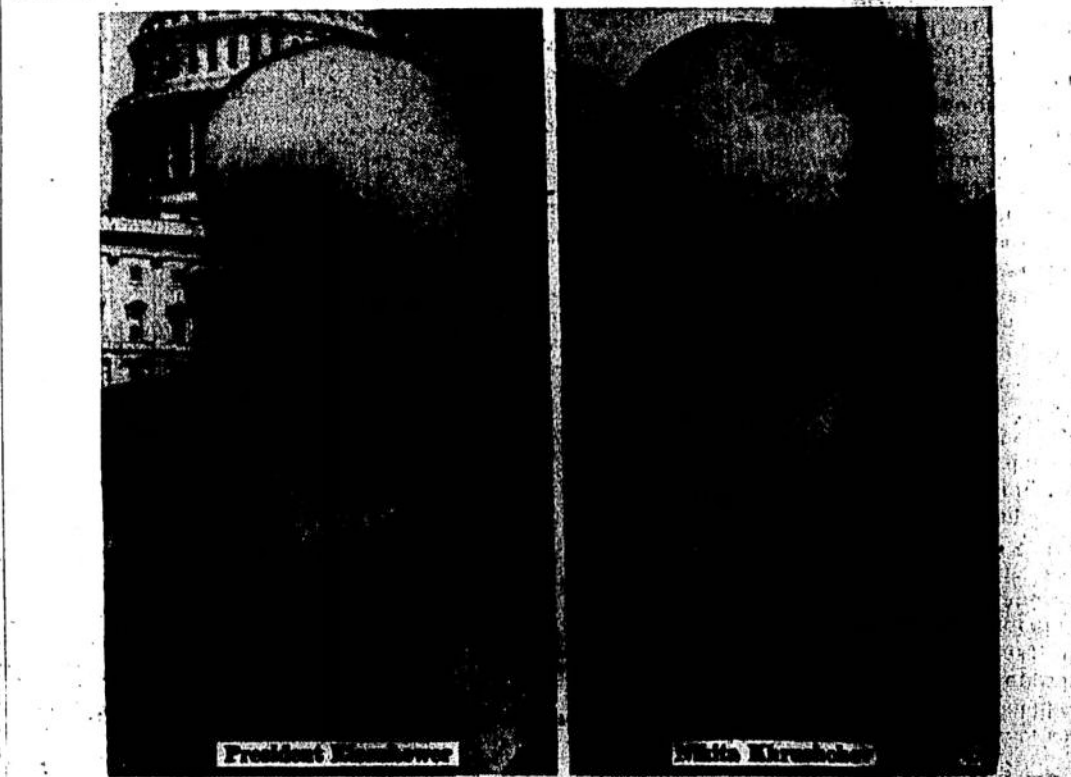
A. Kavaliūnas, Cleveland	5.00
B. Nainys, Cleveland	\$5.00
A. Juodvalkis, E. Chicago	5.00
A. Saulėnas, Providence	2.00
M. Ramanauskas, Canada	2.00
L. Gaudušas, Lincoln	2.00
V. Matulevičius, Toronto	5.20
J. Krivickas, Rochester	2.00
B. Ivanauskas, McHenry	5.00
K. Graudulienė, Newark	1.00
J. Stankus, Rochester	6.00
J. Suslavičius, Canada	6.00
T. Pallopis, Milwaukee	5.00
F. Bočiūnas, Hartford	5.00
A. Rinkūnas, Detroit	5.00
M. Šnapšys, Detroit	1.00
J. Lekas, Detroit	1.00
A. Mačiukienė, Chicago	5.00
K. Matusevičius, Cleveland	5.00
V. Sidzikauskas, Flushing	5.00
A. L. Antanasavičius, Boston	5.00
K. Germanas, St. Charles	5.00
K. Morkūnas, Wallingford	5.00
O. Kremeris, Chicago	5.00
Dr. Skrinškas, Cleveland	10.00
V. Lingis, Bloomfield	5.00
J. Cernius, Flint	5.00
J. Kašauskas, Boston	5.00
J. Penikas, Elmhurst	5.00
Dr. M. Devenis, Waterbury	5.00
A. Sodaitis, Maspeth	5.00
T. Jurcys, Chicago	5.00
S. Kęsgaila, Montreal	5.00
E. Steponavičius, Cleveland	5.00
Pr. Žilionis, Cleveland	5.00
V. Makolaitis, Cleveland	5.00

Mielam Filisteriui, nacių kacetų kankintui,

JONUI GRIGOLAIČIUI

Gautingo sanatorijoje, Vokietijoje mirus, jo žmonai ir vaikams gilią užuojautą reiškia

L. S. Tautininkų Korp., Neo-Lithuanai

Šioj nuotraukoj teisingai pavadinoti du galingieji. Chriščionys lapė godruma bei būtinai dar sykį apgausti, o Eisenhoweris rimtai susirūpinęs.